

รายงานการสัมมนา

การนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัยเรื่อง

ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนและ การใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ

20 ธันวาคม 2547

ณ ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

จัดโดย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ข้อมูลรายการสืบค้น

รายการหลัก	รายงานการสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อมูลพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ (2547 : เชียงใหม่)
ชื่อเรื่องและผู้รับผิดชอบ	ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศ ในภาคเหนือ. รายงานการสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาวิจัย วันที่ 20 ธันวาคม 2547 ณ ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่ จัดโดย คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หมายเหตุ	การจัดสมมนานี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว)
หัวเรื่อง	ภาษา - การศึกษาและการสอน
รายการเพิ่ม	1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ 2. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์ 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 4. ชื่อเรื่อง
เลขหมู่	407 DDC 22
บรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ชาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ นางสาวสายพิน สุยะ นางสาวกานต์ชนิดี มาตระกูล
ISBN	974-656-699-7
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์มีเมือง เชียงใหม่ โทร. 053-204785-6
จำนวนพิมพ์	150 เล่ม
ปีที่พิมพ์	2548

คำนำ

ตามที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้อนุมัติงบประมาณให้คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ร่วมดำเนินการวิจัยเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานการเรียนรู้ การสอนภาษาต่างประเทศ และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ” เมื่อคณะนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยแล้วเสร็จ ได้มีการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้องและเครือข่ายนักวิจัย ได้รับทราบ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังการสะท้อนกลับ ในวันที่ 20 ธันวาคม 2547 ณ ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

ในการจัดสัมมนา คณะผู้วิจัยได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัย เป็นวิทยากรกล่าวนำ

ขอกราบขอบพระคุณวิทยากร คณะนักวิจัย ผู้เข้าร่วมสัมมนาและคณะกรรมการจัดการสัมมนาที่สนับสนุนให้การจัดสัมมนาฯ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์รัตน ฌ ถ้ำพูน ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กรุณาช่วยจัดทำข้อมูลรายการสืบค้นให้เอกสารฉบับนี้

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่สนับสนุน งบประมาณการจัดสัมมนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารรายงานผลการสัมมนาฉบับนี้ จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียน ภาษาต่างประเทศของประเทศไทยให้มีคุณภาพต่อไป

รองศาสตราจารย์ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์

ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนา

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
ภาคที่ 1 : บทนำ	
โครงการการสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และ การใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ	1
กำหนดการการสัมมนา	3
คำกล่าวรายงานการจัดสัมมนา โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ หัวหน้าโครงการวิจัย	5
คำกล่าวเปิดการสัมมนา โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ดาวรุ่ง กังวานพงศ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	6
ความเป็นมาของโครงการวิจัย โดย ศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ผู้ประสานงานชุดโครงการการวิจัย	8
ภาคที่ 2 : สารการสัมมนา	
ภาพรวมการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และ การใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ	11
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ ข้อมูลนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระและลูกจ้าง	17
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม การใช้ภาษาต่างประเทศของนายจ้าง หัวหน้างานและ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ	27
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงพร พงษ์โสภาวิจิตร ข้อมูลพนักงาน ลูกจ้าง	36
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวภา ศังขะศิลป์	

	หน้า
ภาคที่ 2 : ตารางการสัมมนา (ต่อ)	
ข้อมูลด้านผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา	43
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผาณิต บุญยะวรรณะ	
ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้เรียน	47
โดย อาจารย์ประนุท สุขศรี	
ข้อมูลด้านผู้บริหารสถาบันระดับอุดมศึกษา	51
โดย อาจารย์ ดร.ปจรรย์ สุทัศน์ ณ อยุธยา	
ข้อมูลผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษา	56
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์	
ข้อมูลผู้บริหารและผู้สอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา	67
โดย ดร.สิทธิชัย สาเอี่ยม	
ภาคที่ 3 : เอกสารประกอบการสัมมนา	
ภาพรวมการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และ การใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ	85
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ	
การวิจัยการใช้ภาษาต่างประเทศของนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	100
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร พงษ์โสภาวิจิตร	
การวิจัยการใช้ภาษาต่างประเทศของพนักงาน ลูกจ้าง	109
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เขวภา ศังขะศิลป์	
ข้อมูลด้านผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา	116
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผาณิต บุญยะวรรณะ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ตันตยานุสรณ์	
ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้เรียน	120
โดย อาจารย์ประนุท สุขศรี	
อาจารย์ ดร. ปรียา โนแก้ว	

ภาคที่ 3 : เอกสารประกอบการสัมมนา (ต่อ)

ข้อมูลด้านผู้บริหารสถาบันระดับอุดมศึกษา 128

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.จิรประภา บุญพรหม

อาจารย์ ดร.ปจรรย์ สุทัศน์ ณ อยุธยา

ข้อมูลผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาและ 133

อาชีวศึกษา

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา เพ็งกึ่งกาญจน์

รองศาสตราจารย์ วิไลพร ธนสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพร ปัญญาภิบาล

ข้อมูลผู้บริหารและผู้สอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา 143

โดย ดร.สิทธิชัย สามีรัมย์

รองศาสตราจารย์ สนิท สัตโยภาส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คาวรุ่ง วีระกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เข็มลักษณ์ อุดากร

อาจารย์ ทศนพร ประภัสสร

ภาคผนวก

ก รายนามผู้เข้าร่วมการสัมมนา

ข คณะกรรมการจัดการสัมมนา

ค หนังสืออนุมัติจัดสัมมนา

ง สรุปการประเมินการสัมมนา

ภาคที่ 1

บทนำ

โครงการการสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

ชื่อโครงการ การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ

สถาบันผู้ดำเนินการวิจัย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ความเป็นมา

ตามที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้อนุมัติงบประมาณให้คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ร่วมดำเนินการวิจัยเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานการเรียน การสอนภาษาต่างประเทศ และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ” บัดนี้คณะนักวิจัยได้ดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงเห็นสมควรให้มีการประชุมเพื่อเสนอรายงานผลการวิจัย ให้ผู้เกี่ยวข้อง และเครือข่ายนักวิจัยได้รับทราบ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังการสะท้อนกลับ

วัตถุประสงค์

เพื่อเสนอรายงานผลการวิจัย ให้ผู้เกี่ยวข้อง และเครือข่ายนักวิจัยได้รับทราบ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังการสะท้อนกลับข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับทราบรายงานผลการวิจัย
2. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้อภิปราย เสนอแนะข้อคิดเห็น
3. ข้อเสนอจากการสัมมนาจะเป็นข้อมูลที่นำไปกำหนดแนวทางในการจัดการเรียน การสอนภาษาต่างประเทศได้สอดคล้องกับความต้องการ

วิธีดำเนินการ

1. นำเสนอผลการวิจัยโดยนักวิจัย
2. อภิปราย เสนอแนะ และเปลี่ยนข้อคิดเห็น

ผู้เข้าร่วมสัมมนา รวมทั้งสิ้น 120 คน ประกอบด้วย
นักวิจัยที่เกี่ยวข้อง, เครือข่ายวิจัยจากสถาบันองค์กรต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน
ผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้ใช้บัณฑิต ผู้นำองค์กรภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ระยะเวลาและสถานที่จัดสัมมนา

วันที่ 20 ธันวาคม 2547 ณ ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยงานรับผิดชอบในการจัดสัมมนา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กำหนดการสัมมนา
การนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ
วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547
ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่
จัดโดย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

08.00 - 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 - 09.00 น.	พิธีเปิด โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ กล่าวรายงาน รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวเปิดการสัมมนา
09.00 - 09.15 น.	บรรยายความเป็นมาของโครงการ โดย ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ : ผู้อำนวยการชุดโครงการ นโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของไทย
09.15 - 10.00 น.	ภาพรวมผลการศึกษาวิจัยการเรียนการสอน และการใช้ ภาษาต่างประเทศ ในภาคเหนือ โดย รองศาสตราจารย์ ดร. เอนก กิมสุวรรณ หัวหน้าโครงการ อภิปรายและซักถาม อาหารว่างในห้องสัมมนา
10.00- 11.00 น.	ผลการวิจัยกลุ่มผู้ใช้นักคิด โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงพร พงษ์โสภาวิจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขียวภา ศังขะศิลป์ อภิปรายและซักถาม

11.00 - 12.00 น.	ผลการวิจัยกลุ่มอุดมศึกษา โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาณุต บุญยะวรรณะ อาจารย์ประนุท สุขศรี ดร.ปจรรย์ สุทัศน์ ณ อยุธยา ดร.ปรียา โนแก้ว พิธีกร อภิปรายและซักถาม
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.00 น.	ผลการวิจัยกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย และอาชีวศึกษา โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์ อภิปรายและซักถาม
14.00 - 15.00 น.	ผลการวิจัยกลุ่มอนุบาลและประถมศึกษา โดย ดร.สิทธิชัย साเอี่ยม และคณะ อภิปรายและซักถาม
15.00 - 15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.30 - 16.15 น.	สรุปผลการวิจัย โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ : หัวหน้าโครงการ รองศาสตราจารย์ดร. ประภา สุขเกษม : หัวหน้าคณะนักวิจัยส่วนผู้ใช้ภาษา ดร.สิทธิชัย साเอี่ยม : หัวหน้าคณะนักวิจัยส่วนการเรียนการสอนระดับอนุบาลและ ประถมศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์ : หัวหน้าคณะนักวิจัยส่วนการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอน ต้น ตอนปลายและอาชีวศึกษา อภิปรายและซักถาม
16.15 - 16.30 น.	คณิตศาสตร์ มหาวชิราวุธวิทยาลัย กล่าวปิดการสัมมนา

คำกล่าวรายงาน
การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ
โดย
รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ
วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547
ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัยนี้เป็นหนึ่งในชุดโครงการวิจัยนโยบายการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศของไทย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. และได้มีการลงนามในสัญญารับทุนอุดหนุนการวิจัยเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2546 โดยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ศาสตราจารย์ ดร. ปิยะวัฒน์ บุญ-หลง ดร.นิพนธ์ คุ้มานนท์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผมในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชช์ เป็นผู้ประสานงานชุดโครงการการวิจัยในครั้งนี้ คณะนักวิจัยประกอบด้วยบุคลากรจากคณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ ศึกษาความต้องการจำเป็นที่รู้ภาษาต่างประเทศ ความสามารถทางภาษาต่างประเทศ และลักษณะงานที่ใช้ภาษาต่างประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการทำงานโดยอาศัยเครือข่าย โดยให้คนในห้องที่เป็นแหล่งข้อมูลเป็นผู้ดูแลการเก็บข้อมูล การประสานงาน และซ่อมข้อมูล เครือข่ายมีส่วนสำคัญในการทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ในระยะเวลา 10 เดือน ในการจัดประชุมครั้งนี้ จะมีการเสนอผลงานการวิจัยของผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน ในทุกระดับการศึกษาและการเสนอผลการวิจัยของ นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ลูกจ้าง พนักงาน ผู้จัดการประชุมคาดหวังว่าข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ที่จะได้รับในวันนี้ จะเป็นแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย วิธีการสอนที่เป็นประโยชน์ และที่สำคัญที่สุดก็คือ เป็นการเริ่มต้นของการติดต่อสัมพันธ์ เพื่อช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวของนักวิจัย และผู้สอนภาษาซึ่งต่างก็มีความรักในอาชีพของตน และปรารถนาจะให้งานของตนสัมฤทธิ์ผลที่ดีที่สุดในบัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้วผมใคร่ขอเรียนเชิญท่านรองอธิการบดีกรุณากล่าวเปิดประชุมสัมมนา

คำกล่าวเปิด
การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ
โดย
รองศาสตราจารย์ ดร. คาวรุ่ง กังวานพงศ์
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547
ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

ท่านคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ ท่านหัวหน้าโครงการวิจัย ท่านวิทยากร นักวิจัย ผู้แทนองค์กรและผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ดิฉันรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเป็นประธานในพิธีการเปิดสัมมนาการจัด การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือครั้งนี้

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยนั้นมีมานานแล้ว และในแง่ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานของประเทศ ฉบับพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเป็นวิชาพื้นฐานที่เยาวชนไทยจะต้องเรียนตลอด 12 ปี ที่ผ่านมามีปรากฏว่าเยาวชนไทยที่ออกไปทำงานมีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศด้านต่าง ๆ อย่างมีขีดจำกัด ซึ่งมีศักยภาพในการแข่งขันการทำงาน การทำงาน ค่อนข้างต่ำส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องประสบปัญหาไม่ได้บุคลากรที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานที่ต้องการ ดังนั้นโครงการนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยจึงเกิดขึ้น โดย ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ เป็นประธานโครงการและมีนักวิจัยอันประกอบด้วย คณาจารย์จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมดำเนินการวิจัยและยังมีคณาจารย์จากโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ทัวภาคเหนือเป็นเครือข่ายวิจัย บัดนี้คณะนักวิจัยได้จัดเก็บข้อมูล ข้อเสนอแนะ ตลอดจนเสนอความเห็นต่าง ๆ ไปประมวลเป็นข้อสรุปเสนอเป็นนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้มีเกียรติที่เข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้ จะได้รับรู้สภาพ การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ รวมทั้งจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และหวังว่าการจัดประชุมครั้งนี้คงจะเป็นประโยชน์สำหรับประเทศเรา

ในโอกาสนี้ ดิฉันขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่อนุมัติงบประมาณในการทำวิจัยและการจัดสัมมนาในครั้งนี้ ขอขอบคุณนักวิจัยและผู้ร่วมจัดสัมมนาทุกท่าน ดิฉันขออวยพรให้การจัดสัมมนาครั้งนี้ประสบความสำเร็จดังประสงค์ทุกประการ

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ดิฉันขอเปิดการสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา - วิจัย เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ ณ บัดนี้

ความเป็นมาของโครงการวิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ
โดย
ศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์
วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547
ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

สวัสดีค่ะท่านรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ท่านคณบดี ท่านอาจารย์เอนกและนักวิจัยทุกท่าน รวมทั้งครู อาจารย์ และผู้แทนจากองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาต่างประเทศ ที่มาประชุมกันในวันนี้ ดิฉันเองมีความยินดีที่ได้เห็นผู้ที่มาประชุมหลากหลาย ซึ่งก็เป็นจุดประสงค์ที่อยากให้ทุกคนได้มารับฟังผลงานการวิจัยของภาคเหนือ จะขอพูดถึงความเป็นมาสั้น ๆ

เดิมทีเดียว ดิฉันเคยสอนภาษาอังกฤษเมื่อ จบใหม่ ๆ ก็พอรู้อยู่บ้างว่ามีปัญหาอย่างไร ถึงแม้จะสอนในระดับอุดมศึกษาก็ตาม แต่นักศึกษาที่ขึ้นมาให้เราสอนมักมีปัญหาต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของความรู้ เพราะฉะนั้นเมื่อได้ลงไปแล้วก็คิดว่าการแก้ปัญหาจะแก้ที่ระดับอุดมศึกษาเท่านั้น คงไม่ได้ คงต้องช่วยกันทำตั้งแต่ตอนแรก ความคิดนี้มีอยู่ในใจตลอดมา จนกระทั่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้มาบอกดิฉันว่าจะทำอย่างไร จึงมีการให้ช่วยกันคิดช่วยกันทำ เริ่มแรกเป็นอย่างนั้น ช่วยกันคิดช่วยกันทำน่าจะช่วยแก้ปัญหาของชาติได้ ช่วยกันคิดว่า จะเอาอะไรที่เป็นตัวร่วม ดิฉันก็ตอนนั้นที่ไม่เคยชินก็ไม่ได้คิดอะไร ต่อมาเมื่อคิดว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องที่กระทบกับคนทั้งประเทศไม่ใช่แต่คนที่สอนเท่านั้น เพราะฉะนั้นในปี พศ. 2545 ได้จัดประชุมขึ้นเป็นครั้งแรก ดูว่าความคิดของดิฉันเป็นความคิดที่ถูกหรือเปล่า ถ้าไม่ถูกก็แปลว่า ความคิดที่มันเป็นปัญหานั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ใน ปีพศ. 2545 ได้จัดประชุมที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเชิญอาจารย์ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนโยบาย เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ ไปประชุมกัน โดยมีภาษา อังกฤษก็เป็นตัวนำ เพราะว่าภาษาอังกฤษใช้มาก เมื่อคุยกันแล้วก็พบว่ามีปัญหาจริง ๆ โดยเฉพาะปัญหาที่ผู้สอนภาษาอังกฤษ บางคนไม่ได้เรียนเอกอังกฤษมา เรียนพลศึกษาแล้วถูกให้มาสอนภาษาอังกฤษ เพราะว่าจำเป็นต้องทำ จึงทำให้เกิดปัญหาในระดับทุกระดับ ที่เห็นได้ชัดก็คือ ครูอาจารย์เหล่านั้นไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ แล้วก็ไม่รู้กันเองว่าใครทำอะไร มีการจัดประชุมเกี่ยวกับนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศมาหลายครั้ง ไม่ใช่ดิฉันเป็นคนทำครั้งแรกนะค่ะ แต่ว่าจัดแล้วก็จบลงด้วยความเฉย ๆ ก็คือมันก็หมดไปเลย ดูว่าที่มันเป็นอย่างนี้ เพราะว่าอาจจะเป็นเพราะว่าไม่มีความที่จะช่วยกันคิด ซึ่งหมายความว่าถ้ากระทรวงศึกษาธิการดูเกี่ยวกับเรื่องสำรวจการเรียนการสอนนั้นก็เป็นการสำรวจ

เฉพาะจากกระทรวงลงไป หากคนที่อยู่ในท้องถิ่นมีโอกาสเข้าร่วมดูปัญหาของตัวเอง มีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาในระดับต่าง ๆ ของการเรียนการสอน น่าจะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน มีความเอื้ออารีกัน แล้วช่วยกันรับลูกกันต่อ ๆ มา ผู้ที่สอนข้างล่างก็ค่อย ๆ ส่งลูกของ ตัวขึ้นมาให้ ดี ไม่ต้องมาแก้ในระดับอุดมศึกษาได้หรือไม่ ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่จะต่อยอดได้ดี แล้วก็จะทำให้การสอนภาษาอังกฤษสัมฤทธิ์ผลได้มากกว่าปัจจุบัน นี่ก็เป็นความคิดเบื้องหลังที่มีโครงการนี้เกิดขึ้น ที่นี้อีกเรื่องหนึ่งก็คือ ถ้าให้คนข้างล่างในท้องถิ่นมีส่วนร่วม เขาก็จะบอกปัญหาหรืออะไรต่าง ๆ ได้ดี ว่านโยบายที่ข้างบนส่งลงไปนั้นดูเหมือนสวยหรู แต่ทำไมไม่ได้ เพราะฉะนั้นคงจะต้องพูดให้ชัดเจนกว่านี้ และข้อมูลควรจะมีการรวบรวมทั้งประเทศ สกว.จึงให้ทุนเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วประเทศ เป็นโครงการใหญ่ คิดว่าเป็นครั้งแรกที่ทำด้วยกลุ่มคนในภูมิภาคต่าง ๆ โดยคิดค้นเป็นศูนย์กลาง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระเบียบวิธีเดียวกัน เราน่าจะได้ข้อมูลที่เป็นปัญหาจริง ๆ จากคนในท้องถิ่น แล้วก็จะทำให้เกิดเครือข่ายขึ้น ท่านอาจารย์เอนกพูดถึงเรื่องเครือข่ายจึงอยากจะย้ำตรงนี้ว่าเครือข่ายที่เกิดขึ้นนั้นในวันนี้อาจยังไม่ชัดเจน แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี คิดค้นก็หวังว่าเครือข่ายนี้จะต้องเกิดขึ้นและชัดยิ่งขึ้น มีศูนย์กลางร่วม เราจึงได้เลือกมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นจุดศูนย์กลาง ทั้งนี้เพราะเหตุมหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยเฉพาะคณะมนุษยศาสตร์มีการสอนภาษาต่างประเทศมากที่สุด เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดในภาคเหนือ มีประสบการณ์ในการเรียนการสอนมาก แต่คิดค้นไม่ได้หมายความว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะเป็นผู้รู้ทั้งหมด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยคณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ร่วมมือกับ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ คิดค้นก็คิดว่าพื้นฐานของเครือข่ายได้เริ่มดีแล้ว แต่ต้องไม่ให้มันหลุดไป ก็ต้องพยายามทำ คิดค้นอยากจะขอร้องให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นแกนนำต่อไป อยากให้มีการจัดกิจกรรมอะไรต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องเพื่อให้ แกนนำวันนี้และเครือข่ายวันนี้แข็งแรงขึ้น เพราะไม่อย่างนั้นการทำงานวิจัยครั้งนี้ครั้งนี้จะสูญเปล่า คิดค้นก็ตั้งความหวังไว้อย่างนั้นในการศึกษาวิจัยโครงการนี้ เราจะศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ในแต่ละภาค เนื่องจากภาษาต่างประเทศที่สอนอยู่ในประเทศไทยนั้นเป็นภาษาต่างประเทศจริง ๆ ไม่ใช่ภาษาที่สอง ประเทศไทยเรามีภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งแล้วเราก็ไม่มีภาษาอื่นเป็นภาษาที่สอง เพราะว่าถ้ามีภาษาที่หนึ่งกับภาษาที่สองผู้พูดก็จะเป็น Bilingual อย่างเช่น สิงคโปร์ เขาจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองจากภาษาแม่ เขาจึงมีความชำนาญ แต่ว่าประเทศไทยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาต่างประเทศจริง ๆ ดังนั้น การที่จะสัมผัสกับภาษาต่างประเทศจริงๆ จึงมีน้อยเพราะเราไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่คนที่ใช้บัณฑิตของเราที่จะคาดหวังให้บัณฑิตรู้ภาษาต่างประเทศ อาจารย์จึงควรจะต้องยอมรับว่า เราจะต้องสอนลูกศิษย์ของเราให้คล่อง ผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศเป็น Major เขาก็อาจจะคาดคะเนได้ ผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศที่เป็น Non – Major เขาก็ไม่ควรจะคาดคะเนอย่างนั้น ความรู้สึกหรือความเข้าใจควรจะต้องเกิดขึ้น แล้วเราก็คงจะต้องบอกเลยว่าคนที่ เป็น Non – Major เราจะเน้นทักษะอะไรเป็นต้น เพราะว่าถ้าเราไม่ทำเช่นนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ก็จะมีคามคาดหวังให้บัณฑิตของเราพูด-ใช้ภาษาต่างประเทศได้คล่อง ซึ่งมันเป็นไปไม่ได้ หากมีการ

ตั้งความคาดหวังไว้สูงเกินไป จะทำให้อาจารย์ท้อถอยนะค่ะ เพราะว่าเขาคิดว่าทำไม่ได้ ยิ่งจริง ๆ ถ้าถามว่า Major เราทำได้ไหม ตรงนั้นเราจะต้องยอมรับว่าบัณฑิตของเราต้องมีคุณภาพ คือถ้าเป็น Major ต้องใช้ได้ ในประเทศอื่น ๆ เช่นในประเทศจีนคนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็น Major คล่องมากเลย Fluency มีความสามารถมาก เราก็ต้องถามตัวเองว่า บัณฑิตของเรา ไม่ว่าจะเรียนภาษาอังกฤษ หรือภาษาอะไรก็ตาม ถ้าผู้เรียนที่เรียนเป็น Major มีความสามารถขนาดนั้นหรือเปล่า ถ้าไม่ใช่ เราต้องพิจารณาตัวเองว่าทำไมเราทำไม่ได้ แต่ว่าถ้า Non – Major ดิฉันคิดว่าเราก็พอพูดได้ เพราะฉะนั้นวันนี้ ดิฉันคิดว่าในที่สุดเราต้องพูดอะไรให้ชัดเจน แล้วประเทศไทยก็ควรมีนโยบายเช่นนั้นด้วย ถ้าเป็นไปได้นะค่ะ เรื่องนี้มันเป็นเรื่องสภาพพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เราต้องดูว่าประเทศอื่นเขาทำอย่างไร เราต้องรู้ว่า Methodology หรือวิธีการต่าง ๆ มีอะไรบ้างเพื่อที่จะใช้ดัดแปลงให้สอดคล้องกับสภาพประเทศของเราหรือสภาพความต้องการของคนในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งท่านก็จะได้รับทราบว่าในภาคเหนือมีความต้องการภาษาอะไรบ้าง ในภาคใต้เราพบแล้วว่ามีความต้องการอย่างไร ซึ่งก็อาจมีความต้องการไม่เหมือนกัน ในภูมิภาคต่างๆ ความต้องการภาษาต่างประเทศก็ไม่เหมือนกันทั้งหมด คืออาจจะมีภาษาอังกฤษที่เหมือนแล้วก็ได้ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น อะไรอย่างนี้ แต่ภาษาย่อยๆ ที่เป็นภาษาเพื่อนบ้านจะไม่เหมือนกัน ภาษาเพื่อนบ้านก็เป็นเรื่องที่เราจะต้องให้ความสำคัญ เมื่อวันที่ 10 – 11 ธันวาคม 2547 ตอนที่ประชุมที่กรุงเทพฯ มีการพูดกันบ้างถึงเรื่องเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนที่เขาใช้กันในที่ต่างๆ คือการสอนคนที่เก่ง สอนคนที่ไม่เก่ง และวิธีการสอนที่ไม่ใช่เทคโนโลยีจะอย่างไร ซึ่งดิฉันคิดว่าเราต้องเลือกและนำไปใช้ให้เหมาะสม ดิฉันประทับใจที่วิทยากรคนจีนจากสถาบัน การสอนภาษาต่างประเทศมาบรรยายนะค่ะ เขาสอนภาษาต่างประเทศที่ปักกิ่ง เขาสอนพวก Major เขาก็อธิบายให้เราฟังว่า เขาไม่ได้ใช้เทคนิคของต่างประเทศ เขาคิดวิธีการสอนของเขาเอง ทำกันเอง ซึ่งดิฉันก็คิดว่าของเราก็ทำกันเองเพียงแต่ว่าบางทีเราก็ไม่ทำให้ตลอดรอดฝั่ง เขาทำของเขาตลอด รอดฝั่งหมดแล้วก็แก้ไขอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าจะต้องคิดหลังจากที่เรารู้สภาพของเราเองแล้วที่เราควรจะทำอย่างไร ควรจะช่วยเหลือตัวเองอย่างไร นี่เป็นความหวังของดิฉันเองหวังว่าทางกลุ่มผู้วิจัยทุกท่านรวมทั้งเครือข่ายของท่านเองจะคิดร่วมกันในการที่จะช่วยกันแก้ปัญหาของตัวเอง ซึ่งจะช่วยให้การสอนภาษาต่างประเทศดีขึ้น ดิฉันก็ตั้งความหวังไว้นะค่ะ ดิฉันขอเรียนว่าทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยหรือ สกว.มีความสนใจอยากให้มีการศึกษาและนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง ดิฉันคิดว่าหลังจากนี้ แต่ละภาคก็จะมี การดำเนินการของตนเอง ส่วนตัวดิฉันเองก็ถ้ายังมีแรงอยู่ก็ยินดีจะเป็นคนประสานระหว่างภาคต่างๆ ให้ แต่ภาคเหนือเองคงจะต้องลุกขึ้นทำการวิจัยต่อไป และช่วยเหลือตัวเองในการที่จะทำให้เกิดเครือข่ายขึ้นนะค่ะ ดิฉัน ตั้งความหวังไว้สูงแต่ดิฉันคิดว่าดิฉันคงไม่ตั้งความหวังผิด เพราะดิฉันมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของภาคเหนือ ก็ขอตั้งความหวังไว้อย่างนี้นะค่ะ ขอบคุณค่ะ

การอภิปราย
การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :
ภาพรวมผลการศึกษาวิจัย
โดย
รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ
วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547
ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

สวัสดีท่านผู้มีเกียรติทุกท่านอีกครั้งหนึ่งนะครับ สิ่งที่ผมจะเสนอต่อไปนี้เป็นภาพรวมของข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ ผมจะใช้เวลาถึง 9 โมง 50 นาทีนะครับ แล้วก็จะเปิดโอกาสให้ท่านซักถามประมาณ 10 นาที

โครงการนี้ดำเนินการวิจัยโดยคณะนักวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ ความต้องการจ้างบัณฑิตภาษาต่างประเทศ ความสามารถทางภาษาต่างประเทศ ลักษณะงานที่ใช้ภาษาต่างประเทศ มีการจัดเก็บข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือ 17 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดในภาคเหนือตอนบนได้แก่ จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ พะเยา แม่ฮ่องสอน และภาคเหนือตอนล่างได้แก่ จังหวัด นครสวรรค์ อุทัยธานี สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และจังหวัดตาก

ผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กิ่ง คือกิ่งการผลิต คำว่ากิ่งการผลิตก็คือจะเป็นระดับต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ผู้บริหารของการศึกษาทุกระดับ ผู้สอนทุกระดับ และผู้เรียนทุกระดับ สำหรับกิ่งการใช้ คือผู้ที่ใช้บัณฑิตผู้จ้างบัณฑิต โดยเก็บข้อมูลจากนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ลูกจ้าง และพนักงาน

คำจำกัดความ คำว่า กิ่งการผลิต หมายถึงสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงอุดมศึกษา ผู้บริหาร ก็คือผู้บริหารการศึกษาในสถาบันการศึกษา ผู้เรียน ก็คือนักเรียน นักศึกษาที่เรียนภาษาเป้าหมาย กิ่งการใช้ คือผู้ที่ใช้ภาษาต่างประเทศและผู้ที่ใช้บัณฑิตที่ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานที่ประกอบการ อันได้แก่ นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการหรือผู้บริหารสถานประกอบการที่ทำหน้าที่แทนเจ้าของสถานประกอบการ หัวหน้างานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ผู้ประกอบ

อาชีพอิสระ คือเจ้าของธุรกิจ เช่นรถรับจ้าง คนขับแท็กซี่ คนขับสามล้อ เจ้าของร้านค้าทั่วไป ส่วน **ลูกจ้าง** ก็คือผู้ที่ทำงานในสถานประกอบการภายใต้การดูแลของนายจ้าง **พนักงาน** คือผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ภายใต้การดูแลของหัวหน้า

การแบ่งความรับผิดชอบของงานวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

สถาบันที่รับผิดชอบ	ความรับผิดชอบ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	จัดเก็บข้อมูลร่วมกับเครือข่ายและวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ ภาคเหนือ 6 จังหวัด โรงเรียนระดับอนุบาล จำนวน 97 ราย และระดับประถมศึกษาจำนวน 239 ราย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จัดเก็บข้อมูลร่วมกับเครือข่ายและวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ 17 จังหวัด โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 510 ราย และระดับอาชีวศึกษาจำนวน 102 ราย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จัดเก็บข้อมูลร่วมกับเครือข่ายและวิเคราะห์ข้อมูลครอบคลุมในพื้นที่ 7 จังหวัด โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 กิ่งคือกิ่งการผลิต ประกอบด้วยผู้บริหาร 117 ราย ผู้สอน 434 ราย ผู้เรียน 634 ราย กิ่งการใช้ประกอบด้วย นายจ้าง 107 ราย ผู้ประกอบอาชีพอิสระ 79 ราย ลูกจ้าง 95 ราย รวมทั้งสิ้น 1,185 ราย

เครือข่ายของคณะนักวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีเครือข่าย 6 คนใน 7 จังหวัด จาก 17 จังหวัด คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีเครือข่ายครบ 17 จังหวัด จังหวัดละ 1 คน ส่วนเครือข่ายของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มี 11 คน

การเก็บข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลแบบเจาะจง คือระดับอนุบาลและประถมศึกษา จัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ 6 จังหวัด จาก 17 จังหวัด ระดับอุดมศึกษาและกิ่งการใช้เก็บข้อมูลจาก 7 จังหวัด ส่วน การจัดเก็บข้อมูลในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จัดเก็บครบทุกจังหวัด การที่ต้องแบ่งการเก็บแบบเจาะจงก็เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด และบางจังหวัดไม่มีสถาบันระดับอุดมศึกษา ไม่มีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน และบางจังหวัดก็ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม การเก็บข้อมูลใช้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 2,314 ราย โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับอนุบาล 97 ราย ระดับประถมศึกษา 239 ราย ระดับมัธยมศึกษา 510 ราย ระดับอาชีวศึกษา 102 ราย ระดับอุดมศึกษา 1,185 ราย โดยในกลุ่มตัวอย่างนี้ได้แยกเป็น ผู้บริหาร 226 ราย ผู้สอน 816 ราย ผู้เรียน 991 ราย และ ผู้ใช้นักเรียน นักศึกษาและบัณฑิต ระดับอุดมศึกษา 281 ราย รวมทั้งสิ้นทุกกลุ่มตัวอย่าง 2,314 ราย

กลุ่มตัวอย่าง	ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง						รวม
	อนุบาล	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	ผู้ใช้	
ผู้บริหาร	17	24	51	17	117	-	226
ผู้สอน	80	115	153	34	434	-	816
ผู้เรียน	-	-	306	51	634	-	991
ผู้ใช้	-	-	-	-	-	-	281
รวม	97	239	510	102	1,185	281	2,314

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ในภาคเหนือมีการสอนภาษาต่างประเทศหลากหลาย ทั้งภาษาตะวันตกซึ่งเป็นภาษาหลัก ได้แก่ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาตะวันออกได้แก่ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาพม่า ภาษาเกาหลี ภาษาฮินดี ภาษาเขมร ภาษาเวียดนาม และภาษาอื่นๆได้แก่ภาษาอาหรับ ภาษาสเปน มีบางแห่งเปิดสอนไม่ต่อเนื่อง ภาษาเกาหลีมีการสอนที่สถาบันราชภัฏเชียงราย ส่วนภาษาเขมร มีการสอนที่มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

2. ประเภทสังกัด โรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่แล้วสังกัดรัฐบาล ในระดับประถมศึกษา โรงเรียนเกือบทั้งหมดสังกัดรัฐบาล มีสังกัดเอกชนเพียงนิดหน่อย

3. นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศนั้นเกือบทุกสถาบันในทุกระดับการศึกษา จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ มีบางส่วน ที่จัดหลักสูตรตามความต้องการของผู้ปกครอง ส่วนในระดับอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพราะผลิตออกไปเพื่อป้อนตลาดแรงงาน

นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนระดับต่าง ๆ					
นโยบายจัดการเรียนการสอน	ระดับโรงเรียน	อนุบาล	ประถม	มัธยม	อาชีว
ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร		88.20	95.80	100.00	100.00
ตามความต้องการของนักเรียน		58.20	50.00	74.50	41.20
ตามความต้องการของผู้ปกครอง		70.60	58.30	39.20	11.80
ตามความต้องการของตลาดแรงงาน		-	8.30	21.5	58.80
อื่นๆ		11.8	8.30	-	--

4. คุณวุฒิของผู้สอนภาษาต่างประเทศ(ยกเว้นระดับอุดมศึกษา) ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอนภาษาอังกฤษมีคุณวุฒิการศึกษาจบวิชาเอกภาษาอังกฤษเฉลี่ยเพียงร้อยละ 39.48 คือไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้สอน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด แยกตามระดับสถาบัน พบว่า ยังเป็นการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ผู้สอนก็จะมีจำนวนผู้ที่มีวุฒิการศึกษาจบวิชาเอกภาษาอังกฤษมากขึ้น ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ แต่ต้องสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้จบภาษาเยอรมันไปเป็นครูก็ต้องสอนภาษาอังกฤษ จะประหยัดงบประมาณกันขนาดไหน ส่งผลกระทบบ้าง ส่วนการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่สอนวิชาเป้าหมาย ในการค้นหาผู้สอน ตามปกติเมื่อมีตำแหน่งว่าง จะประกาศรับสมัครผู้มีวุฒิตรงตามภาษาที่จะมาสอน แต่ก็มีหลายภาษาที่รับคนที่จบไม่ตรง เช่น สอนภาษาญี่ปุ่นแต่จบอังกฤษ สอนอังกฤษจบประวัติศาสตร์ สอนจีนจบบ้านและชุมชน จบปริญญาโทภาษาไทย (ภาษาวรรณกรรมล้านนา) แต่สอนภาษาพม่า เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาพม่าในภาคเหนือจบทั้งตรีและโทภาษาไทย แต่ว่าบุคคลทั้งหลายเหล่านี้ได้มีโอกาสไปอยู่ในประเทศเจ้าของภาษาและก็ได้เข้ารับการอบรม และในภายหลังบางท่านก็ได้เรียนเพิ่มพูนวุฒิ ได้ปริญญาตรงกับภาษาที่สอน

5. การปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ นั้น ส่วนใหญ่ในทุกระดับการศึกษา (รวมทั้งระดับอุดมศึกษาด้วย) มีการปรับปรุงหลักสูตรเฉลี่ย ปีละครั้ง แต่ก็มิสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาบางแห่งที่ปรับปรุงหลักสูตร 3-4 ปีต่อครั้ง เมื่อดูในรายละเอียดพบว่าโรงเรียนอาชีวะ ร้อยละ 5.80 มีการปรับปรุงหลักสูตร มากกว่า 1 ครั้งต่อปี

6. ภาระงานสอน ผลการศึกษาพบว่าผู้สอนภาษาต่างประเทศในทุกระดับ ต้องรับภาระทำงานอื่นและหรือสอนวิชาอื่นนอกเหนือจากงานสอนในหน้าที่ โดยผู้สอนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก กว่าร้อยละ 90.00 ให้ความเห็นว่าต้องรับภาระทำงานอื่นด้วย อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวนร้อยละ 50.00 มีความเห็นว่าภาระงานเหมาะสมแล้ว ที่เห็นว่าภาระงานมาก มีจำนวน ร้อยละ 46.20 และมีเพียงร้อยละ 3.80 มีภาระงานน้อย

7. การผลิตผลงานทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศ มีโอกาสทำงานวิชาการตามลำดับความสำคัญมาก-น้อยต่อไปนี้ คือ ทำงานวิจัย จัดทำสื่อการเรียนการสอน จัดทำเอกสารคำสอน แต่งและเรียบเรียงตำรา ทำงานแปล จัดทำแบบฝึกหัด เขียนบทความทางวิชาการ และ การนำเสนอผลงานทางวิชาการในที่ประชุมสัมมนาต่าง ๆ

8. ทักษะและความสามารถของผู้สอน ในบรรดาผู้สอนภาษาต่างประเทศในทุกระดับการเรียนการสอน(ยกเว้นระดับอุดมศึกษา) พบว่า ผู้สอน ๆ มีทักษะที่ถนัด คือ ด้านคำศัพท์ ด้านไวยากรณ์ ด้านการอ่าน การพูด การเขียน และ การออกเสียง เป็นอันดับ 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ ส่วนทักษะที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนมีความถนัดน้อยที่สุด คือ ด้านเนื้อหาและวัฒนธรรม ด้านการฟังและการออกเสียง ผู้สอนในระดับอุดมศึกษามีความถนัดในด้านคำศัพท์ และการอ่าน มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การฟัง และการแปล การเขียน และไวยากรณ์

ในส่วนความสามารถในการใช้ทักษะในการสอนของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศ พบว่า ในภาพรวมของผู้สอนทุกระดับ (ยกเว้นระดับอุดมศึกษา) ผู้สอนมีความสามารถในการใช้ทักษะ การฟัง มากเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 ส่วนอันดับ 3 และ 4 ได้แก่ การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ

9. ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับทักษะเนื้อหาที่ควรเน้นในการเรียนการสอนภาษาเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างระดับอนุบาล จะสอนเน้นที่การพูด การอ่าน การฟัง และการเขียนตามลำดับ ในขณะที่ผู้สอนกลุ่มประถมศึกษา จะเน้นการเขียน การพูด การอ่าน และการฟัง กลุ่มตัวอย่างผู้สอนในระดับอุดมศึกษา เห็นว่า การเรียนการสอนควรเน้นทักษะฟัง และการพูด เป็นอันดับ 1 ส่วนการอ่าน คำศัพท์ การเขียน ไวยากรณ์ การแปล และล่าม เป็นทักษะที่ควรเน้นลำดับสำคัญรอง ๆ ลงมา ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศเห็นว่าทักษะที่ควรเน้นเป็นอันดับแรกเลยคือ ในระดับอนุบาลเห็นว่าควรเน้นทักษะการพูด ประถมศึกษาเห็นว่าควรเน้นทักษะการเขียน ส่วนระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาศึกษา เห็นว่าควรเน้นทักษะการฟัง และทักษะการพูด

ในด้านทักษะที่ผู้สอนต้องการพัฒนาพบว่าผู้สอนในทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาล – อุดมศึกษา ต้องการพัฒนารายลำดับ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

10. พฤติกรรมการเรียนภาษาเป้าหมายของผู้เรียน สิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษามีพฤติกรรมการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเรียนเก่งจะมีกิจกรรมสนทนากับชาวต่างชาติ การฟังรายการวิทยุ การเข้าค่ายฝึกอบรม การอ่านหนังสือวารสารต่างประเทศ เป็นอันดับ 1 2 3 และ 4 ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนระดับอุดมศึกษา เห็นว่ากิจกรรมที่มีประโยชน์และช่วยในการพัฒนาทักษะการเรียนภาษาต่างประเทศ ได้แก่ การได้มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเอง เช่น การพูดหน้าชั้นเรียน หรือในชุมชน การเล่าเรื่อง การร้องเพลง การเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น ตำรา การดูโทรทัศน์ ฯลฯ แต่ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนภาษาจากตำรา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ส่วนการได้มีโอกาสพูดคุยกับเจ้าของภาษากลับเป็นอันดับรอง ๆ ลงมา นอกจากนี้ พบว่า เด็กนักเรียนกลุ่มที่มีผลการเรียนเก่ง จะมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศกับนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ในสัดส่วนที่มากกว่าคือร้อยละ 32.80 ในขณะที่เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางมีสัดส่วน เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 31.10 และเด็กที่มีผลการเรียนอ่อนมีสัดส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเพียงร้อยละ 19.60

11. ปัญหาของผู้บริหาร พบข้อมูลว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศ มีปัญหาดังนี้

ระดับอนุบาล กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาล มีปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนไม่พอ / มีภาระงานมาก และมีผู้สอนที่มีวุฒิจบไม่ตรง

ระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา มีปัญหาผู้สอนมีวุฒิไม่ตรง การขาดแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนขาดการฝึกฝนตนเอง

ระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา มีปัญหาที่ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ผู้เรียนขาดการฝึกฝน ผู้สอนมีภาระงานมาก และการขาดแหล่งเรียนรู้

ระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา มีปัญหาผู้สอนมีภาระงานมาก มีผู้เรียนต่อชั้นเรียนมาก งบประมาณไม่เพียงพอ และมีผู้สอนไม่พอ ขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

ข้อมูลนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระและลูกจ้าง

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร พงษ์โสภณวิจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวภา ศังขะศิลป์

ในการศึกษาวิจัย ได้มีการกำหนดคำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

สถานที่ประกอบการ : หมายถึงสถานที่ประกอบกิจกรรมทางธุรกิจ การผลิต มีการจ้างงานทั้ง
ภาคบริการ และภาคการผลิต

นายจ้าง : หมายถึงเจ้าของสถานประกอบการ หรือผู้บริหารสถานประกอบการ

หัวหน้างาน : หมายถึงหัวหน้าส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

ผู้ประกอบอาชีพอิสระ : หมายถึงเจ้าของร้านค้า เจ้าของรถรับจ้าง คนขับรถแท็กซี่

กลุ่มตัวอย่าง กระจายไปตามสถานประกอบการ และหน่วยต่าง ๆ ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ บริษัทขายตั๋วโดยสาร บริษัททัวร์ ค่านตรวจ โรงงาน ร้านค้า โรงพัก โรงพยาบาล แท็กซี่ เจ้าของรถสองแถว ในพื้นที่ครอบคลุม 6 จังหวัดในภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ตาก พิชญโลก และแม่ฮ่องสอน จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 192 ชุด ประกอบด้วย นายจ้าง ผู้ประกอบอาชีพอิสระและหัวหน้างาน

ผลการศึกษาข้อมูลในโครงการวิจัยเรื่องข้อมูลเบื้องต้นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ ในส่วนของผู้ประกอบอาชีพอิสระ นายจ้าง หัวหน้างาน มีดังนี้

ความต้องการภาษาต่างประเทศในปัจจุบันและในอนาคต ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในปัจจุบัน นายจ้าง ผู้ประกอบอาชีพอิสระและหัวหน้างานมีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีนตามลำดับ แต่ในอนาคตอีก 5 ปีข้างหน้า ในภูมิภาคภาคเหนือ จะมีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถด้านภาษาจีนมากกว่าภาษาญี่ปุ่น

ความต้องการภาษาต่างประเทศปัจจุบันและในอนาคต (5 ปีข้างหน้า)		
อันดับ	ปัจจุบัน	อนาคต (5 ปีข้างหน้า)
1	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ
2	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาจีน
3	ภาษาจีน	ภาษาญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าในปัจจุบันในพื้นที่บางจังหวัด มีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะการใช้ภาษาพม่ามากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มข้าราชการ และในกลุ่มนายจ้างและผู้ประกอบอาชีพอิสระมีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะการใช้ภาษาฝรั่งเศส ในอนาคตกลุ่มกิจการประเภทการให้บริการ จะมีความต้องการใช้บุคลากรที่มีทักษะด้าน ภาษาฝรั่งเศส ส่วนในกลุ่มข้าราชการจะมีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะด้านภาษาเยอรมัน

ความสามารถทางภาษาของลูกจ้างที่หัวหน้างาน นายจ้างพอใจ เมื่อเปรียบเทียบความพอใจของกลุ่มตัวอย่างหัวหน้างาน นายจ้างและผู้ประกอบอาชีพอิสระ ต่อบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษา กับบุคลากรที่ไม่มีวุฒิการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างหัวหน้างาน นายจ้างและผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีความพึงพอใจ บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับ ปานกลาง และพอใจกลุ่มบุคลากรที่ไม่มีวุฒิการศึกษาในระดับ น้อย จนถึงน้อยมาก

เปรียบเทียบความพอใจในความสามารถทางภาษาของบุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษากับที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา	
ระดับการศึกษา	ระดับความพอใจของนายจ้าง
มีวุฒิการศึกษา	ปานกลาง
ไม่มีวุฒิการศึกษา	น้อย-น้อยมาก

ทักษะทางภาษาของลูกจ้างที่นายจ้างต้องการ นายจ้างต้องการได้บุคลากร ที่มีความสามารถ มีทักษะการฟัง และการพูด มากที่สุด รองลงมาคือการอ่าน การเขียน การแปลและล่าม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาตนเองของลูกจ้าง ในส่วนของคำศัพท์เฉพาะทางที่นายจ้าง และลูกจ้างต้องการ พบว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยว และศัพท์ทางคอมพิวเตอร์

ศัพท์เฉพาะทางที่ลูกจ้างพนักงาน และนายจ้าง/หัวหน้างานต้องการ		
อันดับ	ลูกจ้าง/พนักงาน	นายจ้าง
1	การท่องเที่ยว	คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ
2	คอมพิวเตอร์	การท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ

เหตุผลที่พนักงาน/ลูกจ้างไม่สามารถพัฒนาทักษะ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม กลุ่มพนักงาน/ลูกจ้าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ไม่สามารถพัฒนาทักษะของตนเองได้ เป็นเพราะ ไม่มีเวลา ขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดการสนับสนุนจากนายจ้าง และขาดความมั่นใจในตนเอง

การสนับสนุนจากนายจ้าง/หัวหน้างาน การศึกษาในประเด็นนี้ได้พบข้อมูลว่า นายจ้าง / หัวหน้างานได้ให้การสนับสนุนในระดับระดับปานกลางและน้อย ในด้าน การจัดหาหนังสือพิมพ์ให้อ่าน จัดหาสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ จัดหาเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ให้ และให้การสนับสนุนในระดับน้อยถึง น้อยมาก ในด้าน การจัดฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติงาน ด้านการดูงาน/ทัศนศึกษา ด้านการเรียนเสริม การ ส่งเสริมให้ไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา และการเรียนจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ข้อเสนอแนะเพื่อการเตรียมพร้อมในการตอบสนองความต้องการปัจจุบัน-อนาคต

1. การจัดหลักสูตรในสถาบันการศึกษาด้านการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาพม่า และภาษาเยอรมัน ต้องดำเนินการต่อไป โดยคำนึงถึงความต้องการของ ผู้ใช้ และ ผู้เรียน
2. การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มีการสอนเป็นวิชาเอก วิชาโท และ วิชาเลือก
3. ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย มีการสอนภาษาอังกฤษเป็น ภาษาบังคับ
4. ในระดับโรงเรียน และวิทยาลัย มีการสอน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นวิชาเลือกหรือบังคับ เพื่อไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่ต้องการใช้ภาษาจีนหรือญี่ปุ่น เพราะทั้งสองภาษานี้ เป็นที่ต้องการทั้งในปัจจุบัน และอนาคต
5. ในระดับมัธยมปลาย มีการสอน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน เป็นวิชาเลือก หรือบังคับ
6. ในระดับอาชีวศึกษา มีการสอน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเลือก หรือบังคับ
7. ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ควรเน้นทักษะ การฟัง การพูด มาก
8. ทุกระดับการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้มีการเตรียมพร้อมที่จะออกไปทำงาน ในทุกระดับชั้น

9. ทักษะและเนื้อหาที่ควรเน้นในการสอนภาษาต่างประเทศ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ควรเน้นมากที่สุดด้าน การฟัง และการพูด ส่วนทักษะด้านการอ่าน การแปล / ล่าม ควรให้เน้นในระดับมาก ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของระดับการศึกษาด้วย
10. เนื้อหาที่ใช้เรียนและทักษะศัพท์เฉพาะทาง ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความรู้ และทักษะศัพท์เฉพาะทางสำหรับการทำงานด้านการให้บริการ ร้านค้า อุตสาหกรรม คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การท่องเที่ยว โรงแรม ธุรกิจ การเงิน การบัญชี วัฒนธรรม และการศึกษา
11. การเปิดหลักสูตรใหม่และการปรับปรุงหลักสูตร ในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ควรมีการศึกษาถึงความต้องการภาษา และทักษะ ที่ตลาดแรงงานต้องการ
12. นายจ้าง ควรจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ และให้ทำงานตรงความสามารถ
13. ส่งเสริมให้พนักงาน / ลูกจ้างมีโอกาสด้านความรู้ความสามารถ
14. สนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ลูกจ้าง ให้มีโอกาสได้รับการฝึกอบรม ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยอาจติดต่อขอความช่วยเหลือจากสถาบันที่จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ให้จัดอบรมให้
15. บทบาทของรัฐบาล รัฐบาลต้องกระตุ้นให้นายจ้าง/หัวหน้างาน ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาต่างประเทศของพนักงาน/ลูกจ้าง
16. กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน ควรวางแผนและจัดทำแผนการศึกษาร่วมกัน เพื่อผลิตบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยจัดทำทุก ๆ 5 ปี ทำอย่างต่อเนื่อง และให้มีการปฏิบัติจริง

สรุปผลการใช้ภาษาต่างประเทศของนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ

1. ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 186 ราย พบว่านายจ้างหัวหน้างานและผู้ประกอบอาชีพอิสระ ส่วนใหญ่ทำงานสังกัดภาคเอกชน รองลงไปมากทำงานในส่วนราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามที่สังกัดส่วนรัฐวิสาหกิจมีจำนวนน้อยที่สุด ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ นายจ้าง และผู้ประกอบอาชีพอิสระมีหลากหลายมากในแต่ละกลุ่ม จำนวนบุคลากรที่ทำงานในหน่วยงานหรือธุรกิจของข้าราชการ นายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีตั้งแต่ขนาดเล็กคือ 1 คน ถึงขนาดใหญ่จำนวน 1,500 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานจริง		
ประเภทหน่วยงาน / ธุรกิจ	จำนวน (ชุด)	ร้อยละ
ราชการ	19	10.22
นายจ้าง	88	47.31
อาชีพอิสระ	79	42.47
รวม	186	100.00

2. การใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานหรือธุรกิจ ซึ่งมี 8 ภาษาด้วยกันได้พิจารณาผลจากภาพรวมจากกลุ่มข้าราชการ กลุ่มนายจ้าง และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ รวม 4 กลุ่ม ผลก็คือ ภาษาต่างประเทศที่ใช้ใน 8 กลุ่มข้างต้น นำมาเป็นอันดับแรกอย่างเด่นชัดคือภาษาอังกฤษ ภาษาที่มาเป็นอันดับที่สองคือภาษาญี่ปุ่น ในภาพรวม ในกลุ่มนายจ้างและกิจการประเภทร้านค้า ภาษาจีนนำมาเป็นอันดับที่สอง ในกลุ่มข้าราชการ กิจการประเภทการให้บริการและโรงงานอุตสาหกรรม ภาษาฝรั่งเศสนำมาเป็นอันดับสองในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระและกิจการประเภทการท่องเที่ยว ส่วนภาษาต่างประเทศที่นำมาเป็นอันดับที่สามคือภาษาญี่ปุ่นในกลุ่ม ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ กิจการประเภทการท่องเที่ยวและโรงงานอุตสาหกรรม ภาษาจีนเป็นภาษาลำดับที่สามในกลุ่มภาพรวม ภาษาพม่าเป็นภาษาลำดับสามในกลุ่มข้าราชการ ส่วนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาอันดับสามในกลุ่มนายจ้าง กิจการประเภทร้านค้าและอุตสาหกรรม ระบุภาษาเกาหลีเป็นภาษาต่างประเทศที่ใช้เป็นลำดับที่สาม ส่วนภาษาอื่น ๆ มีการระบุการใช้ในกิจการประเภทการให้บริการเป็นอันดับสาม

การใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานหรือธุรกิจ				
ภาษาต่างประเทศ	อันดับการใช้			
	ภาพรวม	ราชการ	นายจ้าง	อิสระ
ภาษาอังกฤษ	1	1	1	1
ภาษาญี่ปุ่น	2	3	2	4
ภาษาจีน	3	3	4	2
ภาษาฝรั่งเศส	4	-	3	3
ภาษาพม่า	5	2	8	5

3. จำนวนบุคลากรที่รู้ภาษาต่างประเทศในภาพรวม ในกลุ่มข้าราชการ กลุ่มนายจ้าง และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระนั้นมีผู้รู้ภาษาอังกฤษมากเป็นอันดับที่หนึ่งในทุกกลุ่ม ภาษาที่มีผู้รู้อันดับที่สองในภาพรวมระบุเป็นภาษาอื่น ๆ กลุ่มข้าราชการระบุภาษาอื่น ๆ กลุ่มนายจ้างระบุภาษาพม่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระระบุภาษาจีน สำหรับภาษาที่มีผู้รู้มากเป็นอันดับที่สามโดยภาพรวมคือภาษาพม่า สำหรับกลุ่มข้าราชการคือ ภาษาจีน กลุ่มนายจ้างระบุภาษาอื่น ๆ และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระระบุภาษาฝรั่งเศสและภาษาอื่น ๆ จำนวนเท่ากัน ข้อมูลที่น่าสนใจคือกลุ่มข้าราชการที่ระบุการใช้ภาษาพม่าในหน่วยงานว่ามีมากเป็นลำดับที่สามแต่กลับไม่ระบุจำนวนผู้รู้ภาษาพม่า ซึ่งอาจชี้ให้เห็นว่าไม่มีผู้รู้ภาษาพม่าในหน่วยงานของข้าราชการ

ภาษาต่างประเทศ	จำนวนบุคลากรที่รู้ภาษาต่างประเทศ		
	ประเภทหน่วยงาน		
	ราชการ	นายจ้าง	อิสระ
ภาษาอังกฤษ	1	1	1
ภาษาฝรั่งเศส	-	3	-
ภาษาจีน	3	2	2
ภาษาญี่ปุ่น	4	-	3
ภาษาอื่น ๆ	2	-	-

4. จำนวนบุคลากรที่รู้ภาษาต่างประเทศมากกว่าหนึ่งภาษานั้น ผู้ตอบจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มนายจ้าง หัวหน้างาน ระบุว่ารู้ภาษาต่างประเทศมากกว่าหนึ่งภาษา สำหรับกลุ่มข้าราชการ และผู้ประกอบการอิสระรู้ภาษาต่างประเทศที่สองต่ำกว่า ร้อยละ 50

จำนวนบุคลากรที่รู้ภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษา		
หน่วยงาน / ธุรกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงาน
ราชการ	399	21.50
นายจ้าง	676	7.73
อาชีพอิสระ	81	46.82

5. จำนวนผู้ที่มีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศตรงกับภาษาที่ใช้ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสามกลุ่มจำนวนไม่ถึงร้อยละ 20 ระบุว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศตรงกับภาษาที่ใช้ในการทำงาน สำหรับผู้ตอบจากกลุ่มข้าราชการมีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่มีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศตรงกับภาษาที่ใช้ในการทำงานจริง

จำนวนผู้ที่มีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ		
หน่วยงาน / ธุรกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละของบุคลากรที่มีวุฒิด้านภาษา
ราชการ	66	1.86
นายจ้าง	337	9.53
อาชีพอิสระ	30	0.84
รวม	433	12.23
หมายเหตุ: จำนวนผู้รู้ภาษาต่างประเทศ 3,533 คน		

6. ลักษณะงานที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศในภาพรวม ลักษณะงานที่ใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุดคืองานการให้บริการ รองลงมาคือการตลาดและการประชาสัมพันธ์ตามลำดับ เมื่อมองเฉพาะกลุ่มข้าราชการ งานที่ใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุดคือ งานการให้บริการและการประชาสัมพันธ์ รองห่างลงไปมากคือ งานการตลาด และงานเลขานุการ ซึ่งผู้ตอบมีจำนวนเท่ากัน ในกลุ่มนายจ้าง

หัวหน้างานนั้น งานการให้บริการต้องการใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงไปคืองานประชาสัมพันธ์และงานการตลาดตามลำดับ ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ งานให้บริการต้องการใช้ภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงมาคือ งานการตลาด สุดท้ายคืองานมัคคุเทศก์

ลักษณะงาน	ลักษณะงานที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศ			
	อันดับ			
	ภาพรวม	ราชการ	นายจ้าง	อิสระ
1. งานให้บริการ	1	1	1	1
2. การตลาด / การขาย	2	4	3	2
3. ประชาสัมพันธ์ / ดือนรับ	3	2	2	3
4. มัคคุเทศก์	4	5	4	4
5. งานเลขานุการ	5	3	5	4

7. ความพึงพอใจในความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแปล/ล่าม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจทักษะการฟัง การพูด การอ่านระดับปานกลาง ทักษะการเขียนในระดับน้อยถึงปานกลาง ส่วนทักษะการแปล/ล่ามในระดับน้อยมาก เมื่อมองดูภาษาต่าง ๆ โดยจำแนกได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส พึงพอใจในทักษะการฟังและการพูดของตนเองในระดับปานกลาง ผู้ตอบแบบสอบถามภาษาพม่าพอใจทักษะการฟังและการเขียนในระดับน้อยผู้ตอบแบบสอบถามภาษาเยอรมัน พึงพอใจทักษะการฟังและการพูดของตนเองในระดับน้อยมาก ผู้ตอบแบบสอบถามภาษาเกาหลี พึงพอใจทักษะการฟังและการพูดในระดับมากที่สุด สำหรับภาษาอื่น ๆ นั้นผู้ตอบพอใจทักษะการฟังในระดับปานกลาง ส่วนทักษะการพูดในระดับน้อยถึงปานกลาง

8. สำหรับทักษะการอ่านและการเขียนนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามภาษาจีน ภาษาเยอรมันและภาษาอื่น ๆ มีความพึงพอใจในระดับน้อยมาก ผู้ตอบแบบสอบถามภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาพม่าพึงพอใจในทักษะการอ่านและการเขียนในระดับน้อย ส่วนผู้ตอบภาษาเกาหลีพึงพอใจในทักษะการอ่านและการเขียนในระดับมากที่สุด

9. ทักษะการแปล ผู้ตอบแบบสอบถามภาษาจีนและภาษาเยอรมันพึงพอใจ ในระดับน้อยมาก ผู้ตอบภาษาพม่าพึงพอใจในระดับน้อย ผู้ตอบภาษาฝรั่งเศสพึงพอใจในระดับปานกลางผู้ตอบภาษาญี่ปุ่น มีความ พึงพอใจในลักษณะกระจายกว้างเหมือนผู้ตอบภาษาอื่น ๆ ส่วนผู้ตอบภาษาเกาหลีไม่ระบุคำตอบด้านทักษะการแปล/ล่าม

10. ผลของระดับความพึงพอใจในความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาทางภาษาต่างประเทศในภาพรวม คือ นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ พึงพอใจในความสามารถภาษาต่างประเทศทุกทักษะ คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแปล/ล่าม ในระดับปานกลางเท่ากันทั้งหมด

11. บุคลากรที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางภาษาต่างประเทศนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนโดยภาพรวมมีความพึงพอใจบุคลากรดังกล่าวของตน ด้านทักษะการฟังและการพูดในระดับน้อย ส่วนทักษะการอ่าน การเขียนและการแปล/ล่าม ในระดับน้อยมาก

12. นโยบายการพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศ นายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบอาชีพอิสระ ระบุการพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาต่างประเทศของตนเอง คือ การพัฒนาจากการทำงาน และการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศในระดับปานกลาง จากหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศในระดับน้อยถึงปานกลาง จากการฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติงาน การดูงาน/ทัศนศึกษา การศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา การเรียนเสริม และจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ในระดับน้อยมาก

13. ในกลุ่มข้าราชการ มีการพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาต่างประเทศจากการฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง – น้อย จากการดูงาน/ทัศนศึกษา และการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับน้อยมาก สำหรับการพัฒนาจากการเรียนเสริมจากหนังสือพิมพ์/สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ จากรายการวิทยุ โทรทัศน์ การทำงาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง – น้อย ทั้งหมด

14. ในกลุ่มนายจ้าง มีการพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาต่างประเทศจาก การฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติงาน จากหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตในระดับปานกลาง – น้อย จากการดูงาน/ทัศนศึกษา การศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา การเรียนเสริม และแหล่งอื่น ๆ ในระดับน้อยมาก จากรายการวิทยุ โทรทัศน์ในระดับปานกลาง และจากการทำงานและติดต่อสื่อสารกับ ชาวต่างประเทศในระดับปานกลางถึงมาก

15. ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศจากการฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติงาน การดูงาน/ทัศนศึกษา การศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และแหล่งอื่น ๆ ในระดับน้อยที่สุดคล้ายกัน สำหรับการพัฒนาความสามารถด้วยการเรียนเสริมอยู่ในระดับน้อยมาก จากหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศและรายการวิทยุ โทรทัศน์ในระดับน้อยและจากการทำงานการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติในปานกลาง – น้อย

16. การสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศแก่บุคลากรโดยนายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบอาชีพอิสระ ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมคือ จากนายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบอาชีพอิสระ สนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศให้แก่บุคลากร ของตน โดยการฝึกอบรม/ฝึกปฏิบัติงาน การดูงาน/ทัศนศึกษา การศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา การเรียนเสริม และจากเครื่องคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต ในระดับน้อยมาก ส่วนด้านการจัดหาหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ ในระดับปานกลาง – น้อย

17. ในกลุ่มข้าราชการมีการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของตนด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ด้วยการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติงาน การจัดหาเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตในระดับน้อยถึงปานกลาง การพัฒนาทางการศึกษาต่อ

เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาและการเรียนเสริมอยู่ในระดับน้อย และด้านการดูงาน/ทัศนศึกษาในระดับน้อยมาก

18. ในกลุ่มนายจ้าง มีการสนับสนุนการพัฒนานุคลากรของตน ด้านการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติงาน การดูงาน ทัศนศึกษา การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตในระดับน้อยคล้ายกัน ด้านการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาในระดับน้อยมาก ด้านการเรียนเสริม การจัดหาหนังสือสิ่งพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ ในระดับน้อยถึงปานกลาง และ การพัฒนาจากแหล่งอื่น ๆ ในระดับปานกลาง

19. ในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนต่ำกว่าร้อยละ 50 ให้การสนับสนุนการพัฒนานุคลากรของตนทุกด้าน ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุดคล้ายกัน ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

20. ความต้องการเพิ่มจำนวนบุคลากรที่รู้ภาษาต่างประเทศในระยะ 5 ปีข้างหน้า โดยภาพรวม กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนายจ้าง กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ได้ระบุความต้องการเพิ่มจำนวนบุคลากรที่รู้ภาษาอังกฤษเป็นอันดับแรกเหมือนกัน สำหรับภาษาต่างประเทศที่เป็นที่ต้องการอันดับสองนั้น กลุ่มโดยภาพรวม กลุ่มนายจ้าง ระบุภาษาฝรั่งเศส ในขณะที่กลุ่มข้าราชการระบุภาษาพม่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ระบุภาษาจีน สำหรับภาษาต่างประเทศที่ต้องการเพิ่มบุคลากรมากเป็นอันดับสามมีดังนี้ กลุ่มภาพรวม กลุ่มนายจ้าง กลุ่มผู้ประกอบการอิสระ ต้องการเพิ่มบุคลากร ที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่น กลุ่มข้าราชการต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาฝรั่งเศส

21. ความสามารถทางภาษาของบุคลากรที่ผู้ตอบแบบสอบถามคือ นายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ต้องการ ในทักษะด้านต่าง ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการบุคลากรของตนมีความสามารถภาษาอังกฤษ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแปล/ล่าม ในระดับมากเท่ากันทุกทักษะ สำหรับภาษาฝรั่งเศสต้องการให้บุคลากร มีความสามารถทักษะการฟังและการพูดในระดับมาก ส่วนการอ่าน การเขียนและการแปล/ล่ามในระดับปานกลางถึงมากเท่ากัน สำหรับภาษาเยอรมัน ต้องการให้บุคลากรมีความสามารถทักษะการฟังและการอ่านในระดับปานกลาง การอ่านในระดับน้อยถึงปานกลาง ส่วนการเขียนและการแปล/ล่ามในระดับน้อย สำหรับภาษาจีนต้องการให้บุคลากรมีความสามารถทักษะการฟัง การพูด การแปล/ล่ามในระดับมาก ส่วนการอ่านและการเขียนในระดับปานกลางถึงมาก สำหรับภาษาญี่ปุ่นต้องการบุคลากรมีความสามารถทักษะการฟังและการพูดในระดับมากถึงมากที่สุด การแปล/ล่ามในระดับมาก และการอ่านการเขียนในระดับปานกลาง ภาษาเกาหลีต้องการบุคลากรมีความสามารถทักษะการฟังในระดับมาก การพูดในระดับปานกลาง ส่วนการเขียน การอ่านและการแปล/ล่ามในระดับน้อยมาก สำหรับภาษาพม่าต้องการให้บุคลากรมีความสามารถในทักษะการอ่านการเขียนและการพูดในระดับน้อย การฟังและการแปล/ล่ามอยู่ในระดับกระจายกว้างมากตั้งแต่ไม่ต้องการถึงต้องการมากที่สุด ภาษาอื่น ๆ นั้นต้องการให้บุคลากรมีความสามารถทักษะการฟังและการพูดในระดับมาก ส่วนทักษะการเขียน การอ่านและการแปล/ล่าม มีความต้องการในระดับที่หลากหลายมากคือตั้งแต่ไม่ต้องการถึงต้องการมากที่สุด

22. ความรู้ภาษาต่างประเทศเฉพาะทางที่ต้องการให้บุคลากรรู้เป็นอันดับที่หนึ่งคือ ด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร การโรงแรม/ท่องเที่ยว การเงิน อันดับที่สองได้แก่ ภาษาต่างประเทศด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร การโรงแรม/ท่องเที่ยว ซึ่งเหมือนในอันดับที่หนึ่ง และด้านกฎหมาย การเงิน ธุรกิจ บัญชี การอุตสาหกรรม และการเกษตร อันดับที่สาม ได้แก่ ภาษาต่างประเทศด้านการโรงแรม / ท่องเที่ยว การเงิน ธุรกิจ บัญชี ด้านวัฒนธรรม การศึกษา กฎหมาย สุขภาพ / การรักษาพยาบาล

23. ภาษาต่างประเทศที่ต้องการมากที่สุดในท้องถิ่นของตนเองในระยะ 5 ปีข้างหน้าดังนี้ ในกลุ่มภาพรวม กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนายจ้าง กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ มีการระบุภาษาอังกฤษมากที่สุดมาเป็นอันดับแรกเหมือนกัน ภาษาที่ผู้ตอบต้องการมากที่สุดรองลงมาเป็นอันดับสองมีดังนี้ ในกลุ่มภาพรวม กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนายจ้างและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระเลือกภาษาจีน ภาษาต่างประเทศที่ต้องการมากเป็นอันดับที่สาม กลุ่มภาพรวม กลุ่มนายจ้าง กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระเลือกภาษาญี่ปุ่น ส่วนกลุ่มข้าราชการเลือกภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมันเท่ากัน

24. โดยสรุป ภาษาต่างประเทศที่เป็นที่ต้องการมากที่สุดในท้องถิ่นในระยะ 5 ปีข้างหน้าคือ ภาษาอังกฤษ อันดับที่สองคือ ภาษาจีน และอันดับที่สามคือ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาที่น่าสนใจติดตามคือ ภาษาฝรั่งเศสในด้านการบริการ และภาษาฝรั่งเศสพร้อมด้วยภาษาเยอรมันซึ่งเป็นที่ต้องการของกลุ่มข้าราชการ

25. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการพัฒนาความรู้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงานของนายจ้าง หัวหน้างาน และผู้ประกอบการอาชีพอิสระมี ลำดับแรกคือ การจัดการอบรมหลักสูตรระยะสั้นและการจัดหาสื่อต่างประเทศให้พนักงาน ลำดับสองรองลงมาคือ การศึกษาเพิ่มเติม ลำดับที่สามคือการสนทนากับชาวต่างชาติ และอันดับสุดท้ายซึ่งมีผู้เสนอแนะจำนวนน้อยมากคือ การใช้ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาบังคับตั้งแต่ชั้นมัธยมต้นจนถึงระดับปริญญาตรี

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

การใช้ภาษาต่างประเทศของนายจ้าง หัวหน้างานและผู้ประกอบอาชีพอิสระ

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงพร พงษ์โสภาวิจิตร

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร พงษ์โสภาวิจิตร

การเก็บข้อมูล ในส่วนของผู้ใช้บัณฑิตมีแบบสอบถาม 2 ชุด คือ ชุดนายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และชุดพนักงาน ลูกจ้าง ในส่วนนี้เป็นการรายงานเฉพาะในส่วนของผู้คน นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมพื้นที่ในภาคเหนือ จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน พินิจโลก ดาก แม่ฮ่องสอน โดยจำแนกตามประเภทของหน่วยงาน หรือธุรกิจซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภทคือ หน่วยงานราชการใช้แบบสอบถาม จำนวน 19 ชุด กลุ่ม นายจ้างใช้แบบสอบถาม 88 ชุด กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ ใช้แบบสอบถามจำนวน 79 ชุด รวมเป็น แบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 186 ชุด

ประเภทหน่วยงาน/ธุรกิจ	ประเภทหน่วยงาน/ธุรกิจ	
	จำนวน(ชุด)	ร้อยละ
ราชการ	19	10.22
นายจ้าง	88	47.31
อาชีพอิสระ	79	42.47
รวม	186	100.00

จำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่เก็บข้อมูล มีทั้งหมด 10,764 คน แบ่งเป็นหน่วยงานราชการ จำนวน 1,855 คน ในกลุ่มนายจ้างจำนวน 8,736 คน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระจำนวน 173 คน หน่วยงานราชการ มีบุคลากรระหว่าง 6 - 399 คน ส่วนกลุ่มนายจ้างมีบุคลากร 10 - 1,500 คน ในหน่วยงานที่ขนาดใหญ่ที่สุดมี บุคลากรถึง 1,500 คน ส่วนผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีบุคลากรตั้งแต่ 1 -9 คน

จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน	
ราชการ	1,855 คน
นายจ้าง	8,736 คน
กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	173 คน

ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในหน่วยงาน ในภาพรวมใช้ภาษา อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ตามลำดับ แต่เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดตามหน่วยงานแล้ว พบว่า หน่วยงานราชการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอันดับหนึ่ง ภาษาพม่าเป็นอันดับสอง ภาษาจีน และญี่ปุ่นเป็นอันดับสาม ส่วนนายจ้างใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นอันดับสอง ฝรั่งเศสเป็นอันดับสาม ผู้ประกอบการใช้ภาษาอังกฤษอันดับหนึ่ง ภาษาจีนอยู่อันดับสอง ภาษาฝรั่งเศสอยู่อันดับสาม

การใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน/ธุรกิจ				
ภาษาต่างประเทศ	อันดับการใช้			
	ราชการ	นายจ้าง	อาชีพอิสระ	ภาพรวม
ภาษาอังกฤษ	1	1	1	1
ภาษาญี่ปุ่น	3	2	4	2
ภาษาจีน	3	4	2	3
ภาษาฝรั่งเศส	-	3	3	4
ภาษาพม่า	2	8	5	5

จำนวนผู้รู้ภาษาต่างประเทศ ในภาพรวมพบว่า ภาษาอังกฤษมีผู้รู้เป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองเป็นภาษาอื่น ๆ อันได้แก่ภาษาสเปน ภาษาลาว ภาษาฮิบรู และ ภาษาดัชต์ อันดับสามเป็นภาษาจีน เมื่อแยกวิเคราะห์หรือวิเคราะห์ตามหน่วยงาน ทั้งสามหน่วยงานใช้ภาษาอังกฤษเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองในกลุ่มข้าราชการ เป็นภาษาอื่น ๆ กลุ่มนายจ้างจะใช้ภาษาจีนเป็นอันดับสอง เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

ภาษาคำประเทศ	ประเภทหน่วยงาน(เรียงตามอันดับ)		
	ราชการ	นายจ้าง	อาชีพอิสระ
ภาษาอังกฤษ	1	1	1
ภาษาฝรั่งเศส	-	3	-
ภาษาจีน	3	2	2
ภาษาญี่ปุ่น	4	-	3
ภาษาอื่น ๆ	2	-	-

จำนวนบุคลากรผู้รู้ภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษาคิดเป็นร้อยละ 10.73 ของบุคลากรทั้งหมด แต่เมื่อดูในรายละเอียดแล้วจะเห็นว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีผู้รู้ภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษาถึงร้อยละ 46.82 ทั้งนี้เพราะกลุ่มนี้พูดหลายภาษา อาจจะเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส แต่ไม่ได้ศึกษาในเชิงลึกถึงความรู้ว่ามีมากน้อยแค่ไหน

จำนวนผู้รู้ภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษา		
หน่วยงาน/ธุรกิจ	จำนวน(คน)	ร้อยละของบุคลากร ในหน่วยงาน
ข้าราชการ (N=1,855)	399	21.50
นายจ้าง (N=8,736)	676	7.73
อาชีพอิสระ (N=173)	81	46.82
รวม	1,156	100.00

จำนวนผู้รู้ภาษาต่างประเทศมากกว่า 1 ภาษา (จำแนกตามจังหวัด)				
จังหวัด	จำนวนผู้รู้(คน)			
	ราชการ	นายจ้าง	อิสระ	รวม
พิษณุโลก	380	261	6	647
ตาก	0	209	3	212
เชียงใหม่	4	85	5	94
แม่ฮ่องสอน	1	67	4	72
ลำพูน	10	2	55	67
เชียงราย	4	52	8	64

จำนวนผู้มีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศที่ตรงกับภาษาที่ใช้ในการทำงาน ถ้าดูตามตัวเลขแล้ว พบว่ากลุ่มนายจ้างจะเป็นกลุ่มที่มีผู้มีวุฒิการศึกษาภาษาต่างประเทศตรงกับภาษาที่ใช้ในการทำงานมากเป็นอันดับที่หนึ่ง กลุ่มบุคลากรในหน่วยงานข้าราชการ และกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ เป็นอันดับรองลงมา

จำนวนผู้มีการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศตรงกับงาน		
หน่วยงาน/ธุรกิจ	จำนวน(คน)	ร้อยละของบุคลากร ที่รู้ภาษาต่างประเทศ
ข้าราชการ (N=1,855)	66	1.86
นายจ้าง (8,736)	337	9.53
อาชีพอิสระ (173)	30	0.84
รวม	433	12.23
จำนวนผู้รู้ภาษาต่างประเทศทั้งหมด 3,533 คน		

ลักษณะงานที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน หรือธุรกิจ ในภาพรวมจะใช้ในงานบริการเป็นอันดับหนึ่ง งานการตลาดเป็นอันดับสอง งานประชาสัมพันธ์เป็นอันดับสาม ส่วนหน่วยงานราชการจะใช้ภาษาต่างประเทศในงานบริการเป็นอันดับหนึ่ง งานประชาสัมพันธ์เป็นอันดับสอง งานเลขานุการเป็นอันดับสาม ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระใช้ภาษาอังกฤษในงานบริการเป็นอันดับหนึ่ง งานการตลาดเป็นอันดับสอง และงานประชาสัมพันธ์เป็นอันดับสาม

ลักษณะงานที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศ				
ลักษณะงาน	อันดับ			
	ราชการ	นายจ้าง	อิสระ	ภาพรวม
งานให้บริการ	1	1	1	1
งานการตลาด การขาย	4	3	2	2
งานประชาสัมพันธ์/ต้อนรับ/ติดต่อทางโทรศัพท์	2	2	3	3
มักคุเทศก์	5	4	4	4
งานเลขานุการ	3	5	4	5

ระดับความพึงพอใจในความสามารถทางภาษาต่างประเทศของแรงงาน ในภาพรวมของทุกหน่วยงานมีความพึงพอใจความสามารถของแรงงานในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ที่ระดับปานกลางมีความพอใจความสามารถด้านการแปลและล่าม ในระดับน้อย เมื่อแยกพิจารณาตามภาษาแล้ว พบว่า ผู้ใช้แรงงานมีความพอใจการใช้ภาษาอังกฤษของแรงงาน ในระดับปานกลาง พอใจการใช้ภาษาจีน ในด้านการพูด การแปลและล่ามอยู่ในระดับปานกลาง พอใจการอ่านในระดับน้อย

ระดับความพึงพอใจความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ				
ทักษะ	ภาพรวม	ภาษาอังกฤษ	ภาษาจีน	ภาษาญี่ปุ่น
การฟัง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
การพูด	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
การอ่าน	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย
การเขียน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
การแปลและล่าม	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย

เมื่อเปรียบเทียบความพอใจผู้ใช้ภาษาต่างประเทศระหว่างผู้ที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้างานประเมินทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การแปลและล่าม ของบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ ใน อยู่ในระดับปานกลาง และประเมิน ทักษะของบุคลากรที่ไม่มีวุฒิด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการฟัง ในระดับปานกลาง และพอใจทักษะด้าน การพูด การอ่าน การเขียน และการแปลและล่าม ในระดับ น้อย

ความพอใจความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ต่อบุคลากรที่มีวุฒิ และไม่มีวุฒิทางการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศ		
ทักษะ	ระดับความพึงพอใจ	
	ผู้มีคุณวุฒิ	ผู้ไม่มีคุณวุฒิ
การฟัง	ปานกลาง	ปานกลาง
การพูด	ปานกลาง	น้อย
การอ่าน	ปานกลาง	น้อย
การเขียน	ปานกลาง	น้อย
การแปลและล่าม	ปานกลาง	น้อย

การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้างานทั้งนายจ้างและ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาความสามารถการใช้ภาษาต่างประเทศของตนเองอยู่ที่ระดับน้อยถึงปานกลาง หน่วยงานให้การสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากร ในระดับน้อย ถึงปานกลาง

การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ

- การฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติ การดูงาน ทัศนศึกษา
 - การเรียนเสริม และการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา
 - จากหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ รายการวิทยุ โทรทัศน์
 - การทำงานและการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ
 - โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ Internet
-

การสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ

- การฝึกอบรมฝึกปฏิบัติ การดูงาน ทัศนศึกษา
 - การเรียนเสริม และการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา
 - การจัดหาหนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ การจัดหาเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์
 - การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และ Internet
 - การเรียนภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน/ธุรกิจ
-

ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศในอีก 5 ปีข้างหน้า ผลการศึกษาข้อมูลพบว่า หน่วยงานทั้ง 3 ประเภทต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศด้านภาษาอังกฤษเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนหน่วยราชการมีความต้องการบุคลากรด้านภาษาจีนเป็นอันดับอันดับสอง และมีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะภาษาพม่าเป็นอันดับ 3 กลุ่มนายจ้างต้องการบุคลากรด้านภาษาฝรั่งเศสเป็นอันดับสอง ภาษาญี่ปุ่นเป็นอันดับสาม ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีความต้องการภาษาญี่ปุ่นเป็นอันดับสอง ภาษาจีนเป็นอันดับสาม

ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศ

อันดับความต้องการ	หน่วยงานราชการ	กลุ่มนายจ้าง	กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
อันดับที่ 1	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ
อันดับที่ 2	ภาษาจีน	ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาญี่ปุ่น
อันดับที่ 3	ภาษาพม่า	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาจีน
อันดับที่ 4	ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาจีน	ภาษาฝรั่งเศส
อันดับที่ 5	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาเยอรมัน	ภาษาพม่า

ระดับความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรที่ต้องการในอนาคต หัวหน้าหน่วยงานให้ความเห็นว่า มีความต้องการบุคลากรที่มีทักษะการฟัง การพูด ในระดับ มาก ส่วนทักษะด้านการอ่าน การเขียน การแปลและล่าม มีความต้องการในระดับ ปานกลาง

ระดับความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ของบุคลากรที่ต้องการในอนาคต	
ทักษะ	ระดับความสามารถ
การฟัง	มาก
การพูด	มาก
การอ่าน	ปานกลาง
การเขียน	ปานกลาง
การแปลและล่าม	ปานกลาง

ความรู้ภาษาต่างประเทศเฉพาะทาง นอกจากภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในการสื่อสารประจำวันแล้ว กลุ่มข้าราชการยังมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ภาษาต่างประเทศด้านคอมพิวเตอร์ ด้านกฎหมาย และด้านสุขภาพ ตามลำดับ และ กลุ่มนายจ้าง และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน ด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ความรู้ด้านการเงินและบัญชี และด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ

ความรู้ภาษาต่างประเทศเฉพาะงานด้านต่าง ๆ			
อันดับความต้องการ	หน่วยงานราชการ	กลุ่มนายจ้าง	กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
อันดับที่ 1	คอมพิวเตอร์	โรงแรมและการท่องเที่ยว	โรงแรมและการท่องเที่ยว คอมพิวเตอร์
อันดับที่ 2	กฎหมาย	คอมพิวเตอร์	การเงินและบัญชี
อันดับที่ 3	สุขภาพ	การเงินและบัญชี วัฒนธรรม	วัฒนธรรม

กลุ่มหน่วยงานทุกกลุ่ม มีความต้องการใช้ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษเป็นอันดับหนึ่งเหมือนกันหมด ในขณะที่กลุ่มราชการต้องการใช้ภาษา ภาษาพม่า ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมันเป็นอันดับสอง สาม สี่ และห้า ส่วนกลุ่มนายจ้าง และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ต้องการใช้ภาษาต่างประเทศ คือภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาฝรั่งเศส เป็นอันดับเป็นอันดับสอง สาม และสี่ กลุ่มนายจ้างต้องการภาษาเยอรมัน และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องการภาษาพม่า เป็นอันดับ ห้า

ภาษาดังประเทศที่ต้องการมากที่สุดใน 5 ปีข้างหน้า			
อันดับความต้องการ	หน่วยงานราชการ	กลุ่มนายจ้าง	กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
อันดับที่ 1	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ
อันดับที่ 2	ภาษาจีน	ภาษาจีน	ภาษาจีน
อันดับที่ 3	ภาษาพม่า	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาญี่ปุ่น
อันดับที่ 4	ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาฝรั่งเศส
อันดับที่ 5	ภาษาเยอรมัน	ภาษาเยอรมัน	ภาษาพม่า

ความต้องการภาษาดังประเทศในอีก 5 ปี ข้างหน้าในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ พบว่า ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงราย มีความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ เป็นอันดับหนึ่ง ในขณะที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย มีความต้องการภาษาจีนเป็นอันดับสอง จังหวัดลำพูนต้องการบุคลากรที่มีทักษะภาษาญี่ปุ่น ความต้องการอันดับสามในจังหวัดเชียงใหม่ คือภาษาญี่ปุ่น ในจังหวัดลำพูนคือภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส จังหวัดเชียงรายคือภาษาฝรั่งเศส อันดับสี่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน จังหวัดลำพูนเป็นภาษาเยอรมัน ส่วนจังหวัดเชียงรายเป็นภาษาญี่ปุ่นและความต้องการอันดับ ห้า ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นภาษาเกาหลี จังหวัดเชียงรายเป็นภาษาเยอรมัน

ภาษาดังประเทศที่ต้องการมากที่สุดใน 5 ปีข้างหน้า จำแนกตามจังหวัด						
อันดับความต้องการ	จังหวัดเชียงใหม่	จังหวัดลำพูน	จังหวัดเชียงราย	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	จังหวัดพิษณุโลก	จังหวัดตาก
อันดับที่ 1	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ
อันดับที่ 2	ภาษาจีน	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาจีน	ภาษาฝรั่งเศส สภาษาญี่ปุ่น	ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาพม่า
อันดับที่ 3	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาฝรั่งเศส	ภาษาจีน	ภาษาจีน	ภาษาจีน
อันดับที่ 4	ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน	ภาษาเยอรมัน	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาเยอรมัน	ภาษาญี่ปุ่น	ภาษาฝรั่งเศส
อันดับที่ 5	ภาษาเกาหลี		ภาษาเยอรมัน	ภาษาพม่า	ภาษาเยอรมัน	

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย จากการรวบรวมข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามทั้งหมด ได้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1. เสนอให้มีการจัดอบรมภาษาต่างประเทศในหน่วยงานหรือให้จัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในระยะสั้น ในสถาบันการศึกษาซึ่งคิดว่าส่วนใหญ่ก็คงมีอยู่บ้างแล้ว
2. เสนอแนะให้จัดทำคู่มือการใช้ภาษาอังกฤษอย่างง่าย เพื่อการสื่อสารแก่ผู้ประกอบการ
3. จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภาษาต่างประเทศในแต่ละท้องถิ่น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเท่านั้นเอง เรายังไม่ได้ศึกษาถึงปัญหาว่าทำไมบุคลากรในหน่วยงานจึงไม่พัฒนาตัวเอง ทำไมบุคลากรในหน่วยงานที่เป็นหัวหน้างาน ไม่สนับสนุนให้ลูกน้องหรือเจ้าหน้าที่ไปพัฒนาตนเอง ประเด็นปัญหาเหล่านี้ สกว.อาจจะต้องอนุมัติให้ศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ
• จัดอบรมภาษาต่างประเทศในหน่วยงาน • จัดหลักสูตรการเรียนภาษาต่างประเทศระยะสั้นในสถาบันการศึกษา • จัดทำคู่มือการใช้ภาษาอังกฤษอย่างง่ายเพื่อการสื่อสาร แจกให้ผู้ประกอบการ • จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภาษาต่างประเทศในแต่ละท้องถิ่น

การอภิปราย
การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :
ข้อมูลพนักงาน ลูกจ้าง
โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เยาวภา ศังขะศิลป์
วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547
ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภา สุขเกษม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เยาวภา ศังขะศิลป์

การเก็บข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ เก็บจากแบบสอบถามจากพนักงานที่เป็นข้าราชการและหัวหน้างานที่เป็นลูกจ้าง จำนวนแบบสอบถาม ที่แจกไปทั้งหมด 102 ชุด ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ พินิจโลก 66 ชุด จังหวัดลำพูน ดาก และ แม่ฮ่องสอน 36 ชุด ได้รับคืนมาทั้งหมด 95 ชุด การสุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามครั้งนี้ได้จำแนกตามประเภทธุรกิจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว เช่น โรงแรม เกสต์เฮาส์ บริษัททัวร์ ร้านค้าและสถานบริการ กลุ่มผู้ทำงานในสถานีดารวจ โรงพยาบาล ดำเนินการในส่วนราชการ และกลุ่มที่ทำงานกับบริษัทเอกชน หรือทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นต้น

ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ ได้แบ่งรายงานในรายละเอียดเป็น 4 ส่วนคือ

1. ข้อมูลทั่วไป
2. การใช้ภาษาต่างประเทศ
3. การเพิ่มพูนทักษะภาษาต่างประเทศของลูกจ้าง
4. ปัญหาอุปสรรคของการเพิ่มพูนทักษะของการใช้ภาษาต่างประเทศของลูกจ้าง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นลูกจ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.30 เป็นเพศชายร้อยละ 33.70 ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 20 – 25 ปี จำนวนร้อยละ 34.80 และเมื่อรวมกับกลุ่มอายุ 26 -30ปี และกลุ่มอายุ 31 –35 ปี แล้ว จะมีมากถึงร้อยละ

ผู้ตอบแบบสอบถามใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ หรือ เป็นผู้ช่วยหัวหน้าแผนก หรือ ผู้ช่วยผู้จัดการ จำนวนร้อยละ 46.00 เป็นลูกจ้าง หรือภารโรง หรือพนักงานทำความสะอาด จำนวนร้อยละ 13.80 เป็นข้าราชการ ตำรวจ ร้อยละ 13.10 เป็น หัวหน้าแผนก หรือหัวหน้างาน ร้อยละ 9.70 กลุ่มตัวอย่างลูกจ้างเหล่านี้ ส่วนใหญ่จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวนร้อยละ 45.30 ปริญญาโทร้อยละ 5.30 รวมจำนวนลูกจ้างทั้งที่จบปริญญาตรี และปริญญาโทมีจำนวนถึง ร้อยละ 50.60 ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยม ปวช. หรือ ปวส. มีจำนวนรวมกันมากกว่าร้อยละ 20.00 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างลูกจ้างที่ตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้ ส่วนใหญ่จบการศึกษาจาก มหาวิทยาลัย วิทยาลัย และสถาบันต่าง ๆ รวมกันถึงร้อยละ 68.70 จึงนับว่าเป็นอัตราที่สูงมากพอสมควร ส่วนสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษานั้น สรุปได้ว่า จบบัญชีจำนวนร้อยละ 14.80 วิชาเอก ด้านการจัดการร้อยละ 7.40 มีที่จบสาขาวิชาภาษาอังกฤษคิดเป็นจำนวนเพียงแค่อ้อยละ 5.30 เท่านั้น ส่วนจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาโทก็มีจำนวนน้อยมากเช่นกัน คือเพียงร้อยละ 1.10 เรียนด้านการจัดการเป็นวิชาโทร้อยละ 3.20 ดังนั้นในภาพรวมจะเห็นว่าผู้ที่เรียนจบมาทางภาษาจริง ๆ แล้ว ไปทำงานในหน่วยงานเหล่านี้มีเพียง ร้อยละ 5.60 เท่านั้น ในส่วนของเงินเดือนที่ได้รับ พบข้อมูลว่า กลุ่มลูกจ้างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้รับเงินเดือนและค่าจ้างตามวุฒิการศึกษาจริง ๆ เพียงแค่อ้อยละ 47.40 แต่ได้เงินเดือนและค่าจ้าง ต่ำกว่าวุฒิร้อยละ 32.60 ส่วนผู้ที่ได้รับเงินเดือนและค่าจ้างสูงกว่าวุฒิ มีเพียงร้อยละ 15.80 ซึ่งก็อาจได้แก่ผู้ที่จบด้านภาษาต่างประเทศมาโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีความสามารถทางคอมพิวเตอร์หรือมีความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ จึงได้รับค่าจ้างสูงกว่าวุฒิ

การใช้ภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างลูกจ้างพนักงาน ให้ความเห็นว่า ภาษาต่างประเทศที่คิดว่ามีความสำคัญสูงสุด เรียงตามลำดับดังนี้ ภาษาอังกฤษเป็นลำดับที่หนึ่ง จำนวนร้อยละ 87.40 ภาษาจีนและญี่ปุ่น เป็นอันดับ สอง จำนวนร้อยละ 16.80 ทั้ง 2 ภาษา ภาษาฝรั่งเศสเป็นลำดับที่สาม ภาษาพม่าเป็นลำดับที่สี่

ลักษณะงานที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นลูกจ้างและพนักงานส่วนใหญ่ ให้ข้อมูลว่าได้ใช้ภาษาต่างประเทศในงานประชาสัมพันธ์และงานต้อนรับเป็นอันดับที่หนึ่ง ร้อยละ 64.20 งานการให้บริการเป็นอันดับสองจำนวนร้อยละ 61.11 งานด้านการตลาด งานมัคคุเทศก์ งานเลขานุการและ งานอื่นๆ เป็นอันดับ 3 4 5 และ 6

ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นลูกจ้างและพนักงาน ได้ใช้ทักษะ ภาษาอังกฤษ ด้านการฟัง และการพูด ในระดับ มาก ถึง มากที่สุด ส่วนทักษะการอ่าน ใช้ในระดับน้อย ถึงไม่ใช้เลย แต่ทักษะการเขียน ใช้ในระดับ น้อย ถึง น้อยที่สุด ทั้งนี้ทักษะการแปลและล่ามมีการใช้จริง ในระดับ น้อย ถึง ไม่ได้ใช้เลย

การใช้ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษ ในการทำงาน					
ระดับการใช้ทักษะ					
ทักษะ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ใช้เลย
ฟัง	37.90	23.20	2.00	11.60	2.10
พูด	30.50	26.30	16.80	18.90	2.10
อ่าน	10.50	23.20	32.00	21.10	6.30
เขียน	13.70	18.90	26.30	27.40	7.40
แปลและล่าม	6.30	11.60	16.80	16.80	25.30

การประเมินตนเองของลูกจ้าง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 48.40 ได้ประเมินตนเองว่าตนเองมีทักษะการ ฟัง ภาษาอังกฤษในระดับ ดีถึงค่อนข้างดี ในขณะที่เดียวกัน มีอีกส่วนหนึ่ง คือ จำนวนร้อยละ 47.40 ที่ประเมินตนเองว่ายังมีทักษะการฟังอยู่ในระดับ ไม่ดีถึงไม่ค่อยดี ส่วนทักษะการพูด กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 37.90 ประเมินตนเองว่า มีทักษะมีทักษะด้านการพูดในระดับ ดี ถึง ค่อนข้างดี และ กว่าครึ่ง คือร้อยละ 57.90 ได้ประเมินตนเองว่ายังมีทักษะด้านการพูดในระดับไม่ดีถึงไม่ค่อยดี ในส่วนของทักษะด้านการอ่าน เขียน การแปลและล่าม ก็เช่นกัน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากกว่าครึ่งประเมินว่าตนเอง มีทักษะในระดับตั้งแต่ไม่ค่อยดี ไปจนถึงใช้ไม่ได้ คือ ร้อยละ 57.80 , 58.90 และร้อยละ 59.00 ตามลำดับ สำหรับทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่นภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน และภาษาพม่า พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าตนเองมีทักษะการใช้ภาษาทั้งสองภาษานี้ อยู่ในระดับค่อนข้างไปทางไม่ดี แต่ที่น่าสนใจคือ ภาษาพม่า ซึ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามได้ ให้ความสำคัญเป็นลำดับที่สี่ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ใช้ทักษะฟัง และ พูด มากที่สุด อ่านเขียนไม่ได้ใช้เลย แต่ได้ใช้ทักษะในการแปลและล่ามมากกว่าภาษาอื่น ๆ

ความต้องการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงาน และลูกจ้าง ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ต้องการพัฒนาทักษะทางการพูดมากที่สุด คือร้อยละ 89.50 รองลงมาคือต้องการพัฒนาทักษะการฟัง ร้อยละ 85.30 ทักษะการอ่าน การเขียน การแปลและล่าม รองลงมาตามลำดับ ในส่วนของความต้องการพัฒนาทักษะของลูกจ้าง/พนักงานผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสนั้น ต้องการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด สูงสุดเท่าๆ กัน คือ ร้อยละ 26.30 สำหรับผู้ใช้ภาษาเยอรมัน ต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด ในขณะที่ผู้ใช้ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น มีความต้องการพัฒนาทักษะฟังมากเช่นเดียวกับผู้ใช้ภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศส

ความต้องการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการใช้ภาษาเปรียบเทียบระหว่างภาษา					
ภาษา	ทักษะการฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	แปลและล่าม
อังกฤษ	85.30	85.90	70.50	70.50	56.80
ฝรั่งเศส	26.30	26.30	20.00	16.80	14.70
เยอรมัน	12.60	13.70	7.40	7.40	8.40
จีน	24.40	30.50	23.20	23.20	16.80
ญี่ปุ่น	23.20	25.30	17.90	16.80	15.80

ความต้องการคำศัพท์เฉพาะด้าน กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานและลูกจ้างต้องการมีความรู้ด้านการใช้ศัพท์เฉพาะด้านในหมวดการท่องเที่ยวเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นลำดับสองได้แก่ด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่วนอันดับที่สามคือทางด้านการเงินและธุรกิจบัญชี นอกจากนั้นในอันดับที่สี่ ห้า หก และเจ็ด ได้แก่คำศัพท์ทางด้านวัฒนธรรมการศึกษา สุขภาพ การรักษาพยาบาล กฎหมาย และด้านอุตสาหกรรม เรียงตามลำดับ

ความต้องการศัพท์เฉพาะด้าน		
อันดับ	ศัพท์เฉพาะด้าน	ร้อยละ (N=95)
1	การท่องเที่ยว	70.50
2	คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร	47.40
3	การเงิน ธุรกิจบัญชี	38.90
4	วัฒนธรรมการศึกษา	33.70
5	สุขภาพ การรักษาพยาบาล	21.10
6	กฎหมาย	18.90
7	อุตสาหกรรม	13.70
8	อื่น ๆ	5.30
9	เกษตร	3.20

การเพิ่มพูนทักษะภาษาต่างประเทศของพนักงานและลูกจ้าง กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นลูกจ้างให้ความเห็นว่าหน่วยงานไม่ได้ให้การสนับสนุนหรือให้การสนับสนุนการเพิ่มพูนทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้แก่ตนเองในด้านการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน การดูงานและทัศนศึกษา การอนุญาตให้ลาไปศึกษาต่อ และในด้านการอนุญาตให้ไปเรียนเสริม ในระดับน้อยถึงน้อยมาก การสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานและทัศนศึกษา ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.20 ส่วนการเรียนเสริม นั้น หน่วยงานให้การสนับสนุนร้อยละ 41.00

ความต้องการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการใช้ภาษาเปรียบเทียบระหว่างภาษา					
ภาษา	ทักษะการฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	แปลและล่าม
อังกฤษ	85.30	85.90	70.50	70.50	56.80
ฝรั่งเศส	26.30	26.30	20.00	16.80	14.70
เยอรมัน	12.60	13.70	7.40	7.40	8.40
จีน	24.40	30.50	23.20	23.20	16.80
ญี่ปุ่น	23.20	25.30	17.90	16.80	15.80

การเพิ่มทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาประเด็นนี้พบว่า กลุ่มพนักงานและลูกจ้างส่วนใหญ่ จำนวนรวมกันเกินกว่าร้อยละ 70.00 ใช้น้อย ใช้น้อยที่สุด หรือแม้แต่ไม่มีการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเพิ่มพูนทักษะของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการฟังรายการวิทยุ ดูรายการทางโทรทัศน์ ชมภาพยนตร์ การอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ การทำงาน การติดต่อกับชาวต่างชาติ การใช้ Internet และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การเพิ่มทักษะในชีวิตประจำวันของพนักงานและลูกจ้าง					
แหล่งเพิ่มพูนทักษะความรู้	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เลย
รายการวิทยุ	22.20	27.40	31.60	12.60	2.10
รายการโทรทัศน์	5.30	16.80	28.40	31.60	14.70
ภาพยนตร์	9.50	10.50	32.60	22.10	23.20
สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ	9.50	10.50	37.90	26.30	8.40
การทำงาน	2.10	7.40	31.60	27.40	29.50
ติดต่อกับต่างประเทศ	7.40	16.80	25.30	31.60	17.90
Internet โปรแกรมคอมพิวเตอร์	15.80	8.40	29.50	30.50	10.50
อื่น ๆ	3.20	-	-	1.10	1.10

วิธีการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ภาษาต่างประเทศที่พนักงานและลูกจ้างเห็นว่าเหมาะสม กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานลูกจ้างมีความเห็นว่า วิธีการที่เหมาะสมในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เรียงตามลำดับความสำคัญ 1 2 3 4 และ 5 ดังนี้ การสนทนากับชาวต่างประเทศ และการทำงาน การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การเข้ารับการอบรม การอ่านหนังสือพิมพ์และการดูภาพยนตร์ต่างประเทศ และการใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน

ความต้องการศัพท์เฉพาะด้าน		
อันดับ	ศัพท์เฉพาะด้าน	ร้อยละ(N=95)
1	การท่องเที่ยว	70.50
2	คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร	47.40
3	การเงิน ธุรกิจบัญชี	38.90
4	วัฒนธรรมการศึกษา	33.70
5	สุขภาพ การรักษาพยาบาล	21.10
6	กฎหมาย	18.90
7	อุตสาหกรรม	13.70
8	อื่น ๆ	5.30

ปัญหาในการเพิ่มพูนทักษะภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุว่า มีปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถเพิ่มพูนทักษะภาษาต่างประเทศได้ เรียงลำดับมากไปถึงน้อยดังนี้คือ การไม่มีเวลา การขาดทุนทรัพย์ การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือ นายจ้าง ขาดความมั่นใจ การเคยมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับการศึกษาในต่างประเทศ การมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อชาวต่างประเทศอื่น ๆ และไม่เห็นความจำเป็น

ปัญหาในการเพิ่มพูนทักษะภาษาต่างประเทศ	
ลักษณะปัญหา	ร้อยละ(N=95)
ไม่มีเวลา	61.10
ขาดทุนทรัพย์	48.40
ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน/นายจ้าง	38.90
ขาดความมั่นใจ	32.60
มีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับการศึกษาต่างประเทศ	11.60
มีความรู้สึกไม่คลั่งกับชาวต่างชาติ	2.10
ไม่เห็นความจำเป็น	1.10
อื่น ๆ	2.10

ข้อเสนอแนะ จากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานและลูกจ้าง สามารถสรุปข้อเสนอแนะ หรือ ความคิดเห็นได้ ดังต่อไปนี้

- ภาษาที่ใช้มากที่สุดคือภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศสและพม่าตามลำดับ
- ทักษะที่ใช้มากที่สุดคือ ฟัง พูด อ่านและเขียน และแปลและล่ามเรียงตามลำดับ
- ศัพท์เฉพาะทางที่ต้องการคือ ศัพท์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว คอมพิวเตอร์และไอที

- ลักษณะงานที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นงานประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูล และการให้บริการ
- วิธีการเพิ่มพูนทักษะทางภาษา ได้รับจาก การฟังวิทยุ
- ความต้องการการสนับสนุน คือการเพิ่มพูนทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ด้วยวิธีการฝึกการใช้ ภาษาอังกฤษในที่ทำงานโดยการสนทนากับชาวต่างประเทศ
- ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ภาษาต่างประเทศ เกิดจากการขาดการสนับสนุนจาก นายจ้างและการที่ไม่มีเวลาที่จะได้พัฒนาทักษะความรู้ทางภาษาต่างประเทศให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- สถาบันการศึกษาควรเพิ่มการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาต่างประเทศในการ ประชาสัมพันธ์ ให้มากขึ้น
- ศัพท์ที่ต้องการในเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ คือ ศัพท์เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยว IT และการใช้คอมพิวเตอร์

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

ข้อมูลด้านผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผาณิต บุญยะวรรณะ

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผาณิต บุญยะวรรณะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ดันตยานุสรณ์

ในการรายงานจะได้พูดถึงวัตถุประสงค์ สมมติฐานการวิจัยและการเก็บข้อมูลของกลุ่มผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา คิดฉันคิดว่าในที่ประชุมแห่งนี้ ครั้งหนึ่งในห้องเป็นผู้สอนด้วยกัน การทำวิจัยจึงเป็นการเสริมสนับสนุนบางอย่างที่เราคิดอยู่ ทำให้เราสามารถเชื่อถือได้มากขึ้น ตามที่รองศาสตราจารย์ ดร.เอนก กิมสุวรรณ พูดไว้ว่า ลูกศิษย์เรียนไม่ดี คนไปทำงานใช้ภาษาได้ไม่ดี เขาก็จะไปเป็นผู้สอนในระดับอุดมศึกษา คิดฉันก็ไม่แน่ใจว่าผู้สอนจะต้องรับผิดชอบทั้งหมดหรือเปล่า เพราะว่าในปัจจุบันนี้ผู้เรียนควรจะมีส่วนร่วมด้วย ตามที่อาจารย์เอนกรายงานว่า อาจารย์ผู้สอนในห้องถนัดการฟัง ถ้าอาจารย์ผู้สอนฟังนักเรียนบ้างก็คงจะดีขึ้นกว่านี้ เพราะเรามักจะฟังตัวเราเองเสมอ

วัตถุประสงค์ในงานวิจัย คือ ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้สอน ผู้สอนในที่นี้หมายถึง ผู้สอนภาษาต่างประเทศอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณวุฒิ คุณสมบัติเพื่อจะได้เห็นศักยภาพและความรู้ความสามารถของผู้สอน ห้องเรียน ลักษณะวิธีการสอน ทักษะที่ใช้ในการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการสอนของผู้สอน อาจจะเป็นสภาพห้องเรียน จำนวนผู้เรียน ภาระงานต่างๆ และ สุดท้าย คือ ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาศักยภาพของตนเองบ้างหรือไม่

สมมติฐานงานวิจัยในส่วนของผู้สอน คือการสันนิษฐานว่า ความรู้ในภาษาต่างประเทศของผู้สอนและการที่ผู้สอนมีความรู้และมีการพัฒนาตนเองเสมอมนั้นน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จ หรือสัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอน ส่วนข้อที่ 2 ก็คือ ภาระงานสอนของผู้สอนในระดับอุดมศึกษามากจริงหรือไม่ เพราะมักจะบ่นกัน

การเก็บข้อมูล ครอบคลุมในพื้นที่ 4 จังหวัด ที่มีมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชนตั้งอยู่ และภาษาเป้าหมายมี 7 ภาษาด้วยกัน พบว่าภาษาเวียดนามมีการเรียนไม่สม่ำเสมอ ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลของทุกกลุ่มในการวิจัยนี้ จะมีการพัฒนาและทดลองแบบสอบถามจำนวน 25 ชุด (Pre-Test) เครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการแจกแบบสอบถาม ในกลุ่มของผู้สอนทั้งหมดใน 7 สถาบัน ผู้สอนภาษาละ 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 52 ชุด ได้คืนครบทุกชุด หลังจากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ทางสถิติและการประมวลผล

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

คุณวุฒิคุณสมบัติของผู้สอน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา เกือบทั้งหมดคือร้อยละ 93.40 จบการศึกษาในประเทศระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ร้อยละ 51.80 ส่วนที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ ระดับปริญญาตรีร้อยละ 5.7 ปริญญาโท ร้อยละ 26.90 และปริญญาเอก ร้อยละ 5.7 และมีบางท่านไม่ได้จบตรงสาขาที่สอนทางด้านภาษา

ภาระงานสอน โดยทั่วไปแล้วมาตรฐานภาระงานสอนปกติสำหรับอาจารย์ในสถาบันระดับอุดมศึกษา คือ 9 ชั่วโมง/สัปดาห์ แต่จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างอาจารย์สอนภาษาต่างประเทศทุกภาษา ในระดับอุดมศึกษาสอนเกินภาระงานปกติทั้งสิ้น คือเฉลี่ยระหว่าง 11.20 – 17.70 ชั่วโมง อาจารย์สอนภาษาจีนต้องแบกรับภาระงานสอนโดยเฉลี่ยสูงสุดถึง สัปดาห์ละ 17.70 ชั่วโมง อาจารย์สอนภาษาอังกฤษมีภาระงานสอนเฉลี่ยรองลงมา คือ 14.37 ชั่วโมง ภาษาพม่าซึ่งเป็นภาษาที่เริ่มมีความต้องการสูง มีภาระชั่วโมงสอนเฉลี่ยสูงเช่นกัน คือ 13.66 ชั่วโมง แม้แต่ภาษาเยอรมัน ซึ่งมีภาระงานสอนโดยเฉลี่ยต่ำสุด แต่ก็เกินเกณฑ์ปกติ คือ อาจารย์รับภาระงานสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 11.20 ชั่วโมงเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 46.00 มีความเห็นว่าภาระงานมาก ร้อยละ 50.00 มีความเห็นว่าเหมาะสมแล้ว มีเพียงร้อยละ 4.00 เท่านั้น ที่เห็นว่ามีการะงานน้อย

การใช้ภาษาต่างประเทศของผู้สอน กลุ่มตัวอย่างผู้สอน ให้ความเห็นว่า ได้มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศ ในการสอน ยกเว้นภาษาพม่า และยังมีโอกาสได้ใช้ภาษาต่างประเทศในงานอื่น ๆ เช่น งานแปล งานล่าม งานเขียน โดยภาษาจีนใช้มากที่สุด ส่วนในชีวิตประจำวัน ก็ใช้ในการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ชมภาพยนตร์ อ่านหนังสือพิมพ์ยกเว้นภาษาญี่ปุ่น

ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้สอน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศสตอบว่า มีทักษะที่ถนัดมากที่สุด 3 อันดับ เรียงจากมากไปหาน้อยคือ อ่าน ฟัง ไวยากรณ์ ภาษาญี่ปุ่น มีความถนัดในทักษะ คำศัพท์ การเขียน การฟัง ส่วนภาษาอังกฤษมีความถนัดในทักษะ อ่าน เขียน แปล และภาษาเยอรมัน มีความถนัดในทักษะ อ่าน แปล และเขียน ส่วนประเด็น ทักษะที่ถนัดน้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกภาษาตอบว่า มีความถนัดน้อยมากที่สุดในทักษะ ล่าม ยกเว้นผู้สอนภาษาจีนที่ มีความถนัดน้อยในทักษะไวยากรณ์

ความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ		
ภาษา	ทักษะที่ถนัดมากที่สุด 3 อันดับ	ทักษะที่ไม่ถนัดมากที่สุด 3 อันดับ
จีน	อ่าน ฟัง ไวยากรณ์	ไวยากรณ์ พูด ศัพท์
ญี่ปุ่น	ศัพท์ เขียน ฟัง	อ่าน พูด ฟัง
ฝรั่งเศส	อ่าน ฟัง ไวยากรณ์	อ่าน แปล ฟัง
อังกฤษ	อ่าน เขียน แปล	อ่าน แปล ศัพท์
เยอรมัน	อ่าน แปล เขียน	อ่าน ศัพท์ พูด

ทักษะการสอนภาษาต่างประเทศที่ต้องการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในทักษะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ การพูด การเขียน การเป็นล่าม การฟัง และการแปล

ความเหมาะสมในการเป็นผู้สอนภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตัวเองว่า มีความมั่นใจว่าตนเองมีความรู้ในภาษาต่างประเทศที่สอน และมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับปริญญาตรี แต่มีความรู้สึกลัว ความมั่นใจลดลงเมื่อต้องเป็นผู้สอนในระดับปริญญาโท

การพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ในประเด็นนี้ พบข้อมูลว่า กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนได้มีกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง ตามลำดับต่อไปนี้ การไปเข้ารับการอบรม ดูงาน ประชุม สัมมนา เสนอผลงานในต่างประเทศ การเรียนเพิ่มเติม การได้มีโอกาสได้สนทนากับชาวต่างประเทศ การอ่านหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การฟังเพลง ดูภาพยนตร์ และการฟังข่าว

ทักษะที่เน้นในการเรียนการสอน ในระดับ ปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างผู้สอนเห็นว่าควรเน้นทักษะต่าง ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ฟัง พูด อ่าน ศัพท์ เขียน ไวยากรณ์ แปล และล่าม ส่วนการสอนในระดับปริญญาโทซึ่งเป็นการเรียนที่นิสิตนักศึกษาต้องค้นคว้าด้วยตนเอง การเขียนจึงเป็นทักษะที่มีการเน้นในระดับต้น ๆ มากกว่าการฟัง

ทักษะที่เน้นในการสอน	
ในระดับปริญญาตรี	เน้นทักษะ ฟัง พูด อ่าน ศัพท์ เขียน ไวยากรณ์ แปล ล่าม
ในระดับปริญญาโท	เน้นทักษะ เขียน ฟัง พูด ศัพท์ แปล ไวยากรณ์ ล่าม

กิจกรรมเสริมทักษะในการเรียนการสอน ในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมทักษะการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอน มีความเห็นว่า ที่ได้ประโยชน์คือการพูดหน้าชั้น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใช้อินเทอร์เน็ต การเขียนบันทึกประจำวัน การเล่าเรื่อง การเล่นเกมส์ ทางภาษา และการร้องเพลง เล่นละคร

ภาษาต่างประเทศที่สำคัญในภาคเหนือ ผลการศึกษาพบข้อมูลว่า ภาษาต่างประเทศที่สำคัญในภาคเหนือสามอันดับ คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของกลุ่มผู้สอนในระดับอื่น ๆ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ว่าจ้าง กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ใช้ภาษา ส่วนอันดับ 4 และอันดับ 5 คือภาษาเกาหลีและพม่า

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน ในแง่ของผู้สอน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนในระดับอุดมศึกษา เห็นว่า ปัญหาการเรียนการสอนที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือปัญหาจากการที่ผู้เรียนไม่มีความพร้อม อันดับรองๆ ลงไปได้แก่ จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไปเนื่องจากมีภาระงานที่แผ่อยู่ ขาดสื่อและอุปกรณ์การสอน ภาระงานโดยรวมมาก ขาดการสนับสนุนจากสถาบัน/สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม มีขีดจำกัดด้านภาษาและขาดความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการสอน และเวลาในการเรียนการสอนไม่พอ

เหตุผลที่เลือกเป็นผู้สอนภาษาต่างประเทศ พบว่า มีเหตุผล 4 ประการ ที่มีจำนวนร้อยละของผู้ให้คำตอบพอ ๆ กัน เรียงตามลำดับมากน้อย คือ รักภาษาร้อยละ 29.00 สำเร็จการศึกษาด้านนี้ร้อยละ 28.00 รักการสอน ร้อยละ 27.00 และมีความเชี่ยวชาญในภาษาที่สอนร้อยละ 16.00

ความพึงพอใจในการเป็นผู้สอนภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศเกือบทั้งหมด คือร้อยละ 98.10 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในการเป็นผู้สอนภาษาต่างประเทศ มีเพียงร้อยละ 1.90 เท่านั้นที่ตอบว่า มีความพึงพอใจ ในระดับ น้อย

ข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษา ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรจะมีนโยบายหลักของประเทศในระยะยาวในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในระดับอุดมศึกษาที่เห็นภาพของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยที่ชัดเจน
2. ให้ความสำคัญต่อความต้องการภาษาต่างประเทศของแต่ละภูมิภาค เช่น ในภาคเหนือ ได้แก่ภาษาพม่า ภาษาเกาหลี ส่วนภาคใต้ได้แก่ภาษามลายู
3. นโยบายการพัฒนาศักยภาพของผู้สอนภาษาต่างประเทศระยะยาวทั้งจากสถาบันและตัวผู้สอนเอง
4. นโยบายของประเทศในการสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรครู เพราะปัจจุบัน อาจารย์สอนภาษาต่างประเทศจัดเป็นอาชีพสาขาขาดแคลน แต่ไม่มีผู้มีความรู้ความสามารถเข้าสู่อาชีพนี้ และผู้ที่อยู่ก็ตกอยู่ในภาวะขาดขวัญและกำลังใจ

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้เรียน

โดย

อาจารย์ประนุท สุขศรี

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

อาจารย์ ดร.ปรีชา โนแก้ว

อาจารย์ ประนุท สุขศรี

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะทราบว่าผู้เรียนมีสภาพเป็นอย่างไร และมีปัจจัยใดที่เอื้อต่อการเรียนรู้หัดใดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยจึงยังไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งๆ ที่ในฝ่ายผู้สอนก็มีความรักในอาชีพสอน คุณวุฒิก็สูง ในการอภิปราย จะนำเสนอข้อมูลประเด็นต่าง ๆ คือ ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับเป้าหมายและการเรียนภาษาเป้าหมาย กิจกรรมเสริมการเรียน พฤติกรรมการเรียน การใช้ภาษาในอนาคต ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

การเก็บข้อมูล มีการเก็บข้อมูลตัวอย่างนิสิต นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ทั้งสถาบันของรัฐ และสถาบันเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาลัยโยนก มหาวิทยาลัย(สถาบัน)ราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย(สถาบัน)ราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัย(สถาบัน)ราชภัฏลำปาง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 แห่ง ด้วยกัน

ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจของผู้เรียน พบข้อมูลที่น่าสนใจ คือ ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนร้อยละ 37.00 ที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยไม่ถึง 10,000 บาท ดังนั้น นักศึกษากลุ่มที่ รายได้น้อยจะทำงานพิเศษเพื่อมีรายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนหนังสือ และนอกจากนั้นยังต้องส่งไปสนับสนุนผู้ปกครองอีกด้วย

เหตุผลที่เรียนภาษาต่างประเทศ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น และพม่า ให้เหตุผลที่เรียนภาษาต่างประเทศ ตามลำดับความสำคัญมาก-น้อย คือ มีความสนใจ มีประโยชน์ และหลักสูตรบังคับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาอังกฤษและภาษาจีน มีเหตุผลที่เรียนต่างกันเล็กน้อย คือ เห็นว่ามีประโยชน์ มีความสนใจ และหลักสูตรบังคับ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอาจมีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน

ระดับที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ให้ข้อมูลว่า เฉพาะภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศตั้งแต่ระดับอนุบาล จำนวนถึงร้อยละ 79.30 แต่ส่วนใหญ่แล้ว คือร้อยละ 86.30 เริ่มเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่เริ่มเรียนในระดับชั้นมัธยม คือ ภาษาฝรั่งเศส ร้อยละ 58.20 และภาษาเยอรมัน จำนวน ร้อยละ 18.20 ส่วนภาษาที่เริ่มเรียนในระดับมหาวิทยาลัย คือภาษาญี่ปุ่น จำนวนร้อยละ 51.60 ภาษาจีน ร้อยละ 36.80 และภาษาพม่า ร้อยละ 10.50

ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง เกือบทั้งหมด คือร้อยละ 90.30 ให้ความเห็นว่า ชอบภาษาที่กำลังเรียนอยู่ ในระดับ ชอบมากถึงมากที่สุด มีเพียงส่วนน้อยมากที่ตอบว่าไม่ชอบ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาเยอรมัน และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเชื่อว่าภาษาต่างประเทศมีประโยชน์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ว่าในทุกภาษา มีประโยชน์ ต่อการศึกษา การทำงาน และใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีลำดับความสำคัญต่างกันเพียงเล็กน้อย

แรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอุดมศึกษา ให้ข้อมูลว่า ได้รับแรงบันดาลใจ จูงใจให้เรียนภาษาต่างประเทศ จากบุคคลต่อไปนี้ ตามลำดับ คือ ครู ครูชาวต่างประเทศ เพื่อน พ่อ-แม่ บุคคลในวงการบันเทิง/สื่อ

การประเมินตนเองของผู้เรียน เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาประเมินตัวเอง ผู้เรียนได้ประเมินตนเองว่ามีทักษะด้านภาษาต่างประเทศจากมากไปหาน้อย ตามอันดับ 1 2 3 และ 4 ดังนี้ อ่าน เขียน ฟัง และพูด

ทักษะที่ผู้เรียนต้องการปรับปรุง กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาต่างประเทศเกือบทุกภาษา ต้องการปรับปรุงทักษะด้าน การพูด เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนทักษะที่ต้องการปรับปรุงรองลงมาคือ ทักษะด้านการ ฟัง ยกเว้นกลุ่ม ตัวอย่างผู้เรียนภาษาจีน ที่ต้องการปรับปรุงทักษะด้านการอ่านเป็นอันดับแรก

ภาษา		ทักษะที่ต้องการปรับปรุง		
จีน	อ่าน	พูด/เขียน	ฟัง	-
ญี่ปุ่น	พูด	ฟัง	เขียน	อ่าน
ฝรั่งเศส	ฟัง	พูด/อ่าน/เขียน	-	-
อังกฤษ	พูด	ฟัง	เขียน	อ่าน
เยอรมัน	พูด/เขียน	ฟัง/อ่าน	-	-
พม่า	พูด/อ่าน	ฟัง/เขียน	-	-

การใช้ประโยชน์ภาษาต่างประเทศ สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ภาษาญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมัน และพม่า ให้คำตอบว่า ใช้ภาษาต่างประเทศ ในเรื่องการเรียนการสอน เป็นอันดับที่ 1 ส่วนผู้เรียนภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ใช้ประโยชน์ไปเพื่อ การเรียนรู้วัฒนธรรม

กิจกรรมที่ต้องการทำ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความต้องการที่จะทำ กิจกรรมต่าง ๆ เรียง ลำดับ ดังต่อไปนี้ การพูดหน้าชั้นเรียน การเล่าเรื่อง การร้องเพลง การเรียนรู้ด้วยตนเองจากตำราต่าง ๆ สื่อ และอื่น ๆ การเล่นเกมทางภาษา การเล่นเกม การทบทวนปัญหา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนภาษาญี่ปุ่น เยอรมัน ต้องการ เรียนรู้ด้วยตนเองจาก ตำรา และสื่อต่าง ๆ มากเป็นอันดับแรก

กิจกรรมเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีโอกาสได้รับการฝึกฝน ภาษาต่างประเทศ จากกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตามลำดับมาก ไปหาน้อยดังนี้ ตำราเรียน การทำแบบฝึกหัดและข้อสอบ การได้มีโอกาสสนทนากับเจ้าของภาษา การร้องและฟังเพลง โปรแกรมคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ หนังสือ/สิ่งพิมพ์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Center) รายการโทรทัศน์ การเรียนเสริมทักษะจากแหล่งภายนอก การทำงาน การไปต่างประเทศ รายการวิทยุกิจกรรมค่ายภาษาต่างประเทศ

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามระดับอุดมศึกษา ยังให้ความเห็นว่า มีความปรารถนาที่จะทำและหรือเข้าร่วมกิจกรรมเรียงลำดับมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ การพูดหน้าชั้นเรียน/ในที่ชุมชน การเล่าเรื่อง การร้องเพลง การเรียนรู้ ด้วยตนเอง จากตำรา สื่อ และอื่น ๆ การเล่นเกมทางภาษา การเล่นเกม การทบทวนปัญหา

พฤติกรรมการเรียน กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนได้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ ดังนี้

- การเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ
- ส่งงาน/ส่งการบ้าน
- ปฏิบัติเพื่อเกี่ยวกับบทเรียน
- ทบทวนบทเรียน
- ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับบทเรียน
- ค้นคว้าจากห้องสมุด/ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต

การใช้ภาษาต่างประเทศในอนาคต ความคิดเห็นต่อการใช้ภาษาต่างประเทศในอนาคต เมื่อเรียนจบแล้ว กลุ่มตัวอย่างคิดว่า จะมีความจำเป็นต้องใช้เพื่อ การไปศึกษาต่อต่างประเทศ คาดหวังว่าจะได้ไปใช้ในการไปเรียนต่อต่างประเทศ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งที่ตอบว่าไม่พร้อมในการใช้ภาษาในการเรียนต่อและทำงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติ/สัมฤทธิ์ผลในการเรียน กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่า พฤติกรรมการเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กล่าวคือ ผลการเรียนจะดี-เลว ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

- ผู้เรียนมีความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศมาก- น้อยแค่ไหน
- มีโอกาส หรือขวนขวายเรียนเสริมบ้างหรือไม่
- การได้มีโอกาสไปต่างประเทศ และมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศ
- พฤติกรรมดีจะช่วยให้ผลการเรียนดี (เข้าเรียนสม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียนตั้งใจเรียน ส่งการบ้าน คำนคว้าเพิ่มเติม ฝึกปฏิบัติเพิ่มทักษะ ฯลฯ)

ภาคที่ 2

สาระการสัมมนา

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

ข้อมูลด้านผู้บริหารสถาบันระดับอุดมศึกษา

โดย

อาจารย์ ดร. ปาจริย์ สุทัศน์ ณ อยุธยา

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรประภา บุญพรหม

ดร. ปาจริย์ สุทัศน์ ณ อยุธยา

คำว่าผู้บริหารในที่นี้ หมายถึงตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในแต่ละสถาบัน เพราะฉะนั้นถือเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันการศึกษานั้น ๆ

คณะนักวิจัยได้กำหนดประเด็นปัญหาเพื่อหาคำตอบไว้ดังนี้

1. นโยบายที่กำหนดไว้มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศอย่างไร
2. การจัดลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนในสถาบัน มีผลต่อการเปิดหลักสูตรการจัดการศึกษาและต่อปริมาณของผู้เรียนเพียงไร
3. ผู้บริหารได้ตระหนักถึงปัญหาในการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศหรือไม่ และมีวิธีการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการศึกษาภาษาต่างประเทศในสถาบันของตนหรือไม่

ข้อมูลชุดผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษานี้ได้จากการสอบถามผู้บริหาร จาก 8 สถาบัน ในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ ซึ่งมีทั้งที่เป็นสถาบันของรัฐบาลและสถาบันของเอกชน และเป็นสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 2 ภาษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย 3 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง (หนึ่ง ในขณะที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้ง 3 แห่ง ยังเป็นสถาบันอยู่) วิทยาลัย 1 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 1 แห่ง ทุกแห่งมีการสอนภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 2 ภาษา ภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในสถาบันที่ได้เก็บข้อมูลมีทั้งหมด 11

ภาษา คือ อังกฤษ ญี่ปุ่น จีน ฝรั่งเศส เยอรมัน พม่า เกาหลี อาหรับ เขมร สเปน อินเดีย - บาลี - สันสกฤต ซึ่งจริง ๆ แล้ว ภาษา อินเดีย - บาลี - สันสกฤต เป็นคนละภาษา แต่มีการสอนร่วมกัน จึงรวมไว้ในหลักสูตรเดียวกัน

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศที่เปิดสอน ผู้บริหารได้จัดลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศตามลำดับดังนี้ คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาพม่า แต่เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศตามจำนวนผู้เรียน พบว่าแตกต่างจากนโยบายของผู้บริหารเล็กน้อย ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาบังคับพื้นฐานยังคงมีนักเรียนเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง อันดับ 2 ได้แก่ ภาษาญี่ปุ่น ตามด้วยภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาพม่า ตามลำดับ

ลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศ ตามจำนวนผู้เรียน		
อันดับ	ภาษา	จำนวนผู้เรียน (คน)
1	อังกฤษ	28,179
2	ญี่ปุ่น	2,866
3	จีน	1,173
4	ฝรั่งเศส	1,082
5	เยอรมัน	343
6	พม่า	323

2. นโยบายศึกษาความต้องการภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากผู้บริหาร 8 สถาบัน พบว่า 7 ใน 8 สถาบันมีนโยบายศึกษาความต้องการของตลาดแรงงาน แสดงว่าทางสถาบันตระหนักถึงความสำคัญของความต้องการในตลาดแรงงาน ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของสถาบันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว นอกจากนี้ ทั้ง 8 สถาบันยังมีนโยบายศึกษาความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนด้วย เพื่อจะได้มีข้อมูลว่าภาษาใดเป็นที่ต้องการของผู้เรียนและจะได้ดำเนินการจัดเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการนั้น

3. การจัดสรรงบประมาณด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 7 จาก 8 สถาบันให้ข้อมูลว่าส่วนใหญ่แล้วได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามความต้องการของคณะหรือภาควิชาที่รับผิดชอบโดยตรง หรือจัดควบคู่ไปกับความต้องการของส่วนกลาง หรือหน่วยงานอื่น ๆ บ้าง

4. นโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารทุกสถาบันให้ข้อมูลว่ามีความร่วมมือกับหน่วยงานและสถาบันต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยในประเทศแถบภูมิภาคเอเชีย สหรัฐอเมริกา และยุโรป และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น BCF (ฝรั่งเศส) DAAD (เยอรมนี) เป็นต้น

5. การปรับปรุงหลักสูตรวิชาภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าทุกสถาบันมีนโยบายปรับปรุงหลักสูตรวิชาภาษาต่างประเทศ โดยมี 2 สถาบันจากสถาบันทั้ง 8 แห่ง ระบุว่ามีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 4 ปี หนึ่งใน 8 สถาบันมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 3 ปี 2 ใน 8 สถาบันปรับปรุงหลักสูตรปีละครั้ง อีกสามสถาบันไม่ได้ระบุระยะเวลา

6. นโยบายพัฒนาศักยภาพผู้สอนภาษาต่างประเทศ ทุกสถาบันมีนโยบายพัฒนาศักยภาพผู้สอนภาษาต่างประเทศ โดยจำแนกรูปแบบการพัฒนาได้ดังนี้

- การฝึกอบรม/ดูงาน ผู้บริหาร 7 จาก 8 สถาบันให้ข้อมูลว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับการอบรม/ดูงานโดยเฉลี่ยคนละ 1 ครั้งต่อปี โดยอาจเป็นการอบรม/ดูงานในประเทศหรือ ต่างประเทศ
- การศึกษาต่อ ผู้บริหาร 7 จาก 8 สถาบันระบุว่าทางสถาบันได้ส่งเสริมให้ผู้สอนภาษาต่างประเทศได้มีโอกาสไปศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกรณีของมหาวิทยาลัยที่เปิดใหม่ไม่ถึง 20 ปี มีการพัฒนาศักยภาพผู้สอนภาษาต่างประเทศโดยการให้ไปศึกษาต่อมากกว่า สถาบันอื่น และมากกว่าการไปอบรมดูงานหรือการร่วมประชุมสัมมนา
- การร่วมประชุมและสัมมนา 6 ใน 8 สถาบันระบุว่าผู้สอนมีโอกาสไปร่วมประชุมและสัมมนา อย่างน้อยคนละ 1 ครั้งต่อปี

7. ภาษาที่ใช้ในการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ สถาบันส่วนใหญ่สอนภาษาต่างประเทศโดยใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาต่างประเทศนั้น ๆ ในการสอน การใช้ภาษาต่างประเทศสอนส่วน ๆ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการเรียนและประเภทของวิชาที่สอนว่าเป็นวิชาพื้นฐานหรือเป็นวิชาเลือกเสรี หรือเป็นวิชาเอก วิชาที่สอนเป็นภาษาต่างประเทศล้วน ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษที่เป็นวิชาเอกหรือวิชาโท ส่วนวิชาอื่น ๆ ที่เป็นวิชาพื้นฐาน หรือวิชาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ จะใช้ภาษานั้น ๆ ร่วมกับภาษาไทย และมีบางวิชาที่แจ้งว่าใช้ภาษาไทยล้วน ๆ ในการสอน

8. ขนาดห้องเรียนวิชาภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่าขนาดของห้องเรียนภาษาต่างประเทศอาจจำแนกตามขนาดได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ห้องเรียนขนาดใหญ่ มีผู้เรียนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป มักเป็นวิชาบังคับหรือเป็นวิชาที่นิยมนิยมเรียนมาก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มที่ 2 ห้องเรียนขนาดกลาง มีผู้เรียนอยู่ระหว่าง 15 – 25 คน ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษาเกาหลี และเยอรมัน

กลุ่มที่ 3 ห้องเรียนขนาดเล็ก มีผู้เรียนไม่เกิน 10 คน ได้แก่ภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว เช่น ภาษาเขมร ภาษาฮินดี – ภาษาบาลี – ภาษาสันสกฤต

9. ปัจจัยเสริมในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จากข้อมูลที่ได้ พบว่าสถาบันส่วนใหญ่มีความพร้อมค่อนข้างสูงในเรื่องปัจจัยเสริมในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ สถาบันทั้ง 8 แห่งมีห้องสมุดภาษาต่างประเทศ เช่น ห้องสมุดภาษาอังกฤษ ห้องสมุดภาษาฝรั่งเศส (แล้วแต่วิชาที่เปิดสอน) มีระบบ Internet ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และมีห้องปฏิบัติการทางภาษาด้วย 6 ใน 8 สถาบัน มีศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ Self-Access Centre มีคอมพิวเตอร์สำหรับ นักศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (ซึ่งไม่ได้รวมอยู่กับคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในศูนย์การเรียนรู้ด้วย ตนเองหรือห้องปฏิบัติการทางภาษา)

10. ปัญหาหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ทุกสถาบันค่อนข้างจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ

- 1) ภาระงานของผู้สอนมากเกินไป ปัญหานี้มาจากการขาดอัตรากำลังคนและขาดงบประมาณ
- 2) ขนาดของห้องเรียนใหญ่เกินไป ซึ่งเป็นเรื่องที่สืบเนื่องจากปัญหาแรก โดยเฉพาะ วิชาบังคับพื้นฐานอย่างภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่มีผู้นิยมเรียนกันมาก เช่น ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน ทำให้ขนาดของห้องเรียนค่อนข้างใหญ่

11. ปัญหาอื่นๆ นอกจากปัญหาหลักข้างต้นที่สถาบันต่าง ๆ ต้องประสบเช่นเดียวกันแล้ว ยังมีปัญหาอื่นๆ ที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ ทัศนคติที่ไม่พร้อม คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขาดแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนภาษาต่างประเทศ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ ปัญหาการปรับปรุงหลักสูตรและปัญหาคุณภาพของผู้สอน

บทสรุป

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ และต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในแต่ละสถาบัน เนื่องจากนโยบายของผู้บริหารเป็นตัวกำหนดทิศทางและคุณภาพของการศึกษา จากประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น อาจหาคำตอบเป็นข้อสรุปได้ดังนี้

1. นโยบายการสนับสนุนด้านงบประมาณตามความต้องการของคณะและภาควิชา/สาขาวิชาที่รับผิดชอบหลักสูตรภาษาต่างประเทศ หรือการให้งบประมาณสนับสนุนตามความต้องการของผู้จัดการเรียนการสอนโดยตรง มีผลในทางบวกต่อประสิทธิภาพการจัดศึกษาดังนี้

- ทำให้สามารถเปิดสอนภาษาต่างประเทศได้หลายภาษาและหลายหลักสูตร
- สามารถจ้างบุคลากรผู้สอนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อย่างเพียงพอ
- มีสื่อทัศนูปกรณ์และแหล่งวิทยาการเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง
- เพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา

2. นโยบายการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานและของผู้เรียน ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนด ลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศที่ต้องการให้การสนับสนุนในแต่ละสถาบัน ซึ่งจะมีผลต่อ

- การเปิดสอนหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการในการใช้งาน เช่น การเปิดสอนหลักสูตรภาษาพม่า หรือภาษาอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อท้องถิ่น
- จำนวนชั้นเรียนและปริมาณผู้เรียน

ลำดับความสำคัญของภาษาต่างประเทศ ตามความต้องการของตลาดแรงงานและผู้เรียนในปัจจุบัน	
อันดับที่ 1	ภาษาอังกฤษ
อันดับที่ 2	ภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่น (เดิมเคยอยู่อันดับ 4-5)
อันดับที่ 3	ภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมัน (เดิมเคยอยู่อันดับ 2-3)

*ข้อสังเกต: ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย เช่น ภาษาพม่า และภาษาเกาหลี เริ่มเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในภาคเหนือ มีการตื่นตัวและสอนภาษาเหล่านี้ในสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น

3. ผู้บริหารทุกระดับ ทั้งผู้บริหารในระดับภาควิชา ระดับคณะ และระดับสถาบัน ต่างตระหนักถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาดังต่อไปนี้

- จัดสรรอัตรากำลังผู้สอนให้เหมาะสมกับการะงาน
- ปรับลดขนาดชั้นเรียนที่ใหญ่เกินไปให้เล็กลง
- ส่งเสริมการพัฒนาผู้สอนและผู้เรียน เช่น การส่งผู้สอนไปอบรมดูงาน หรือการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยการจัดหลักสูตรพิเศษเพื่อปรับปรุงคุณภาพของผู้เรียน
- จัดสรรงบประมาณเพิ่ม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย
เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

ข้อมูลผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์

รองศาสตราจารย์วิไลพร ธนสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพร ปัญญาภิบาล

การเก็บข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ 17 จังหวัดในภาคเหนือ โดยกำหนดจังหวัดละ 3 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 51 โรงเรียน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดละ 1 แห่ง รวม 17 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันระดับอาชีวศึกษาใน 17 จังหวัดภาคเหนือ (สุ่มจากประชากร กลุ่มที่ 1) แยกเป็น

- กลุ่มมัธยมศึกษา 17 จังหวัดๆ ละ 3 แห่งๆละ 1 คน รวม 51 คน
- ระดับอาชีวศึกษา 17 จังหวัดๆ ละ 1 แห่งๆละ 1 คน รวม 17 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสอนภาษาต่างประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันระดับอาชีวศึกษาใน 17 จังหวัดภาคเหนือ (สุ่มจากประชากร กลุ่มที่ 2) แยกเป็น

- กลุ่มมัธยมศึกษา 17 จังหวัดๆ ละ 3 แห่งๆละ 3 คน รวม 153 คน
- ระดับอาชีวศึกษา 17 จังหวัดๆ ละ 1 แห่งๆละ 2 คน รวม 34 คน

สังกัดโรงเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 51 โรงเรียนนั้นแบ่งเป็นโรงเรียนสังกัด กรมสามัญ 47 แห่ง เป็นโรงเรียนเอกชน 4 แห่ง ส่วนวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด กรมอาชีวศึกษา 15 แห่ง และเป็นของเอกชน 2 แห่ง

2. ภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีการสอน ทั้ง 5 ภาษาเรียงตามอันดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน และภาษาเยอรมัน โดยโรงเรียนทุกขนาดรวมทั้งอาชีวศึกษา สอนภาษาอังกฤษเป็นหลัก โรงเรียนขนาดกลางจะไม่มีการสอนภาษาจีน โรงเรียนขนาดเล็กและวิทยาลัยอาชีวศึกษาไม่มีการสอนภาษาเยอรมัน

ภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษา					
กลุ่มตัวอย่าง	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	ญี่ปุ่น	จีน	เยอรมัน
โรงเรียนขนาดใหญ่					
โรงเรียนขนาดกลาง				-	
โรงเรียนขนาดเล็ก					-
วิทยาลัยอาชีวศึกษา					-

3. จำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างจำนวนครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่สอนภาษาอังกฤษจะมีครูผู้สอนอยู่ 2 ขนาด คือบางโรงเรียนจะมีผู้สอน 10 - 17 คน บางโรงเรียนก็มี 18 - 25 คน ในขณะที่โรงเรียนมัธยมขนาดกลาง ขนาดเล็กจะมีครูสอนภาษาอังกฤษอยู่ที่ 2 - 5 คน ส่วนการสอนภาษาอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน และภาษาเยอรมันในโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดเล็ก และวิทยาลัยอาชีวศึกษา จะมีจำนวน ครูผู้สอนก็จะน้อยลงไป จะอยู่ที่ 2 - 9 คน

จำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษา					
กลุ่มตัวอย่าง	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	ญี่ปุ่น	จีน	เยอรมัน
โรงเรียนขนาดใหญ่	10-17, 18-25	2-9	2-9	2-9	2-9
โรงเรียนขนาดกลาง	2-9	2-9	2-9	2-9	2-9
โรงเรียนขนาดเล็ก	2-9	2-9	2-9	2-9	2-9
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	2-9	2-9	2-9	2-9	2-9

ในส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียน 1 ห้องเรียน พบว่าในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมขนาดกลางขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน 40 - 49 คน ต่อผู้สอน 1 คน และเพิ่มเป็น 50 คนขึ้นไป ในโรงเรียนขนาดใหญ่และวิทยาลัยอาชีวศึกษามีทั้ง 2 ขนาดคือมีทั้งห้องเรียนที่มีนักศึกษา 40 - 49 คน และห้องเรียนที่มีนักศึกษา 50 คนขึ้นไปด้วย ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆนั้น จะมีจำนวนผู้เรียนน้อยกว่า 30 ต่อห้องเรียน ยกเว้นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ที่มีผู้เรียนภาษาจีน ญี่ปุ่น อยู่ระหว่าง 40 - 49 คน

สัดส่วนผู้สอนต่อผู้เรียนใน 1 ห้องเรียน		
กลุ่มตัวอย่าง	ผู้เรียน	ผู้เรียน (ภาษา)
โรงเรียนขนาดใหญ่	50 คนขึ้นไป	40-49(จีน,ญี่ปุ่น) น้อยกว่า 30 (เยอรมัน)
โรงเรียนขนาดกลาง	40-49 คน	น้อยกว่า 30 (ภาษาอื่น ๆ)
โรงเรียนขนาดเล็ก	40-49 คน	น้อยกว่า 30 (ภาษาอื่น ๆ)
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	40-49 และ 50 คนขึ้นไป	น้อยกว่า 30 (ภาษาอื่น ๆ)

4. แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการสอนภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาการศึกษาใช้ห้องสมุดในสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้มากเป็นอันดับหนึ่ง ใช้ห้องสมุดของหมวดวิชาภาษาอังกฤษเป็นอันดับสอง เรียนรู้จากการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้ อินเทอร์เน็ต เป็นอันดับสาม (โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และวิทยาลัยอาชีวศึกษา 3 แห่ง ไม่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน) อันดับที่ 4 เรียนรู้จากห้องปฏิบัติการทางภาษา (โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน ขนาดกลาง 2 โรงเรียน ขนาดเล็ก 6 โรงเรียน และวิทยาลัยอาชีวศึกษา 2 แห่ง ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา) และเรียนรู้จากศูนย์การเรียนภาษาด้วยตนเอง เป็นอันดับ 5 (โรงเรียนขนาดกลาง 6 โรงเรียน ขนาดเล็ก 6 โรงเรียน และวิทยาลัยอาชีวศึกษา 5 แห่ง ไม่มีศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง)

แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการสอนภาษาต่างประเทศ
อันดับของแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา
ห้องสมุดโรงเรียน
ห้องสมุดหมวดวิชาภาษาอังกฤษ
คอมพิวเตอร์ (ใหญ่ 6) (กลาง 3) (เล็ก 5) (อาชีว 3)
ห้องปฏิบัติการทางภาษา (ใหญ่ 4) (กลาง 2) (เล็ก 6) (อาชีว 2)
ศูนย์เรียนรู้ด้วยตนเอง (ใหญ่ 6) (กลาง 6) (เล็ก 6) (อาชีว 5)

5. นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ ทั้งระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนตามนโยบายดังนี้ อันดับที่ 1 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนการศึกษาภาคบังคับ อันดับที่ 2 ดำเนินการสอนตามความต้องการของผู้เรียน อันดับที่ 3 ตามความต้องการของผู้ปกครอง และอันดับ 4 ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ส่วนวิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนตามแผนการศึกษาภาคบังคับ เป็นอันดับ 1 ตามความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นอันดับ 2 ตามความต้องการของผู้เรียนเป็นอันดับ 3 และตามความต้องการของผู้ปกครอง เป็นอันดับ 4

อันดับนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ				
กลุ่มตัวอย่าง	ตามแผนการศึกษา ภาคบังคับ	ตามผู้เรียน	ตามผู้ปกครอง	ความต้องการตลาด แรงงาน
โรงเรียนขนาดใหญ่	1	2	3	4
โรงเรียนขนาดกลาง	1	2	3	4
โรงเรียนขนาดเล็ก	1	2	3	4
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1	3	4	2

6. การจัดสรรงบประมาณด้านการสอนภาษาต่างประเทศ ทั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณทางด้านการสอนภาษาต่างประเทศในรูปแบบต่อไปนี้ คือ อนุมัติให้ตามที่เสนอขอมา จัดให้ในรูปแบบสื่อการเรียนการสอน ใช้งบประมาณสนับสนุนที่ได้จากผู้ปกครอง จัดให้ในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

7. การพัฒนาผู้สอนภาษาต่างประเทศ ทั้งในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ใช้วิธีส่งไปฝึกอบรม 1-2 ครั้ง/ปี ส่งไปร่วมสัมมนา สนับสนุนให้ลาศึกษาต่อ สนับสนุนให้ทำผลงานวิชาการ ตามลำดับ

8. ข้อมูลพื้นฐานของผู้สอน ในส่วนของโรงเรียนมัศึกษานั้น มีผู้สอนภาษาต่างประเทศ เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และก็มีปริญญาโทบ้าง แต่เป็นจำนวนน้อย คือภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส เนื้อหาและทักษะ ที่ครูผู้สอนถนัดมากที่สุด เรียงลำดับคือ ไวยากรณ์ การอ่าน ส่วนทักษะที่ผู้สอนคิดว่ามีความสำคัญ ต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจำเป็นทุกทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครูผู้สอนมีภาระงานสอนเฉลี่ย 1 – 3 รายวิชา ส่วนมากมีภาระงานสอนมากกว่า 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และยังมีการงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบอีกด้วย รวมแล้วเกินกว่า 20 ชั่วโมง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้งหมด ผู้สอนภาษาต่างประเทศ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเช่นเดียวกับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประสบการณ์การสอน แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือมีประสบการณ์สอนเฉลี่ย 1 – 5 ปี และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ 10 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษา จบปริญญาตรี ปริญญาโท ภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนมากเป็นอันดับหนึ่งคือ ภาษาอังกฤษ อันดับสองก็เป็นภาษาใดภาษาหนึ่งจาก 3 ภาษาต่อไปนี้คือ ภาษาฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น เนื้อหาและทักษะ ที่ผู้สอนมีความถนัดคือ ไวยากรณ์ การอ่าน และการพูด ผู้สอนมีความเห็นว่า ทักษะที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้สอนต้องรับผิดชอบภาระงานสอน 1 – 3 รายวิชา จำนวนชั่วโมงสอนมากกว่า 15 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์

9. ปัญหาของผู้สอนภาษาต่างประเทศ

อันดับที่ 1 ได้แก่การที่ต้องรับภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมาก ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพด้านภาษาที่ตนสอนอยู่

อันดับที่ 2 คือ ภาระงานสอนค่อนข้างมาก ต้องทำงานทะเบียน งานอื่น ๆ ด้วย

อันดับที่ 3 คือ เรื่องขวัญและกำลังใจของผู้สอน อันเนื่องจากการที่ต้องทำงานมาก

10. การใช้หลักสูตร โรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีบ้างที่ใช้หลักสูตรที่ทางโรงเรียนและวิทยาลัยกำหนดเอง

11. การวัดผล จะใช้เครื่องมือวัดผล 3 ประเภท ผสมผสานกัน ได้แก่ การสอบภาคปฏิบัติ การทำงานส่ง และการทำข้อสอบข้อสอบ

12. ปัญหาการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอนภาษาต่างประเทศทุกภาษามีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเรียงตามอันดับ มาก-น้อย ดังนี้

อันดับที่ 1 มีภาระงานสอนและงานอื่นๆ มาก ทำให้คนอื่นไม่สามารถสอนได้เต็มที่

อันดับที่ 2 ด้านหลักสูตร ผู้สอนยังไม่ค่อยเข้าใจหลักสูตรใหม่ที่มีการเน้นการปฏิบัติงานของผู้เรียนและให้ผู้เรียนทำกิจกรรมมากขึ้น

อันดับที่ 3 จำนวนห้องเรียนน้อย ในแต่ละห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป และ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาที่แตกต่างกันมาก

อันดับที่ 4 ช่วงเวลาเรียนไม่เหมาะสม และช่วงเวลาปฏิบัติก็น้อยไป มักจะมีการจัดการเรียนการสอนในช่วงบ่าย ซึ่งเป็นช่วงที่นักเรียนเริ่มอ่อนล้า ไม่สนใจการเรียนแล้ว และช่วงเวลาพักปฏิบัติก็น้อย ประกอบกับจำนวนนักเรียนใน 1 ห้องเรียนที่มีมากเกินไป วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ ไม่สนใจให้นักเรียนอยากเรียน

อันดับสุดท้าย สื่อการสอนน้อย หรือบางครั้งก็ไม่มี และไม่พร้อมให้ผู้สอนได้ใช้

13. ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน มีการแบ่งมีผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม คือเด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนปานกลาง และเด็กเรียนอ่อน เด็กเก่งก็จะใช้คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาอังกฤษ หรือ GPA วิชาภาษาอังกฤษ 3 ขึ้นไป ปานกลาง 2 ขึ้นไป ส่วนเด็กที่มีคะแนนต่ำกว่า 2 คือเด็กเรียนอ่อน ส่วนผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาเนื่องจาก มีไม่มาก จึงนำไปรวมกับนักเรียนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นปัญหาของผู้เรียนจึงเป็นภาพรวมของทั้งนักเรียนระดับมัธยมและนักศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้กลุ่ม เรียนเก่ง เรียนปานกลาง เรียนอ่อน จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีผู้หญิงมากกว่าจำนวนผู้ชาย มีอายุระหว่าง 16 – 19 ปี ระดับชั้นที่เรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กับมัธยมศึกษาตอนปลาย และทางด้านอาชีวศึกษาก็เป็น ปวช. กับ ปวศ. มีสัญชาติไทย ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันคือภาษาไทย ผู้ปกครองมีอาชีพเรียงตามอันดับ 1 2 3 และ 4 คือ

เกษตรกร รับจ้าง รับราชการ และค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน ภาษาต่างประเทศที่เรียนตามอันดับ 1 2 3 คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาญี่ปุ่น เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

กิจกรรมภาษาต่างประเทศที่ทางโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วม คือ การเรียนพิเศษวิชา เป้าหมายคือภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และการเข้าค่ายอบรมภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนมีความชอบภาษาต่างประเทศที่เรียนในระดับ ชอบมาก ทักษะภาษาที่ผู้เรียนมีในระดับมาก สำหรับนักเรียนเรียนเก่งและนักเรียนเรียน ปานกลางมีทักษะ ด้านการฟัง การอ่าน การเขียน ในระดับมาก และมีทักษะด้านการพูด ในระดับน้อย ส่วนนักเรียนอ่อนมีทักษะทุกด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในระดับ น้อย ความต้องการที่จะปรับปรุงทักษะทั้ง 4 ด้าน นักเรียนเรียนเก่ง ต้องการปรับปรุงทักษะทั้ง 4 ด้าน ในระดับ มากที่สุด ส่วนนักเรียนที่เรียนปานกลาง และอ่อน มีความต้องการปรับปรุงในระดับมาก ความจำเป็นในการใช้ภาษา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เห็นว่าภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและ มีความจำเป็นมาก

กิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ ดีขึ้น

- อันดับ 1 คือการทำแบบฝึกหัด
- อันดับ 2 คือทำข้อสอบ
- อันดับ 3 คือการใช้สถานการณ์จริง
- อันดับ 4 คือ การเล่นตามบทบาทสมมติ (Role Play)
- อันดับ 5 คือ การทำกิจกรรมกลุ่ม
- อันดับ 6 คือ การได้เล่นเกมส์และร้องเพลง

ส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ

- อันดับ 1 ได้จากการเข้าค่ายอบรมภาษาต่างประเทศ
- อันดับ 2 ได้จากการอ่านตำราภาษาต่างประเทศ
- อันดับ 3 ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์
- อันดับ 4 ได้จากการฟังเพลง ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์
- อันดับ 5 ได้จากการใช้คอมพิวเตอร์
- อันดับ 6 ได้จากการสนทนากับชาวต่างประเทศ

จากความเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมต่างๆของนักเรียน พบว่านักเรียนที่เรียนเก่งให้ความเห็นว่า กิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียนมีส่วนช่วยในการใช้ภาษาต่างประเทศได้มาก ส่วนนักเรียนที่เรียนระดับปานกลาง คิดว่ากิจกรรมต่างๆ ช่วยได้มาก ยกเว้นกิจกรรมการอ่านตำรา ภาษาต่างประเทศและการสนทนากับชาวต่างประเทศ ที่คิดว่าได้รับประโยชน์น้อย ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนนั้น คิดว่ากิจกรรมที่กล่าวมาช่วยได้มาก ยกเว้นการใช้สถานการณ์จริง บทบาทสมมติ การเล่นเกมส์และร้องเพลง และการสนทนากับ ชาวต่างประเทศ ที่ช่วยได้น้อย

15. แหล่งต้นแบบในการใช้ภาษาเป้าหมาย นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ระบุว่าแหล่งต้นแบบในการใช้ภาษาต่างประเทศได้จากกิจกรรมที่ครูจัดให้ การดูทีวี การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และจากครูผู้สอนที่เป็นคนไทย ตามลำดับ

16. โอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ ในกิจกรรมชุมชนและสนทนากับชาวต่างชาติ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งในระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาให้ความเห็นว่า มีโอกาสที่จะใช้ภาษาต่างประเทศ นอกห้องเรียนเช่น ในการอธิบายหรือพูดภาษาอังกฤษ ชาวต่างประเทศหรือนักท่องเที่ยวฟัง ในกิจกรรมชุมชนเช่น วันสงกรานต์หรือวันลอยกระทงค่อนข้างน้อย

17. ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่ได้จากความเห็นของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีปัญหาดังนี้

1. วิธีการสอนของครู ครูสอนน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ ครูผู้สอนบางคนก็พูดเร็ว สอนไม่เข้าใจ
2. บุคลิกภาพของครูผู้สอนไม่เหมาะสม บางคนไม่เอาใจใส่จริงจังในการสอน ครูขาดความมั่นใจในการสอน บางคนก็เครียด
3. บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึงสถานที่ ห้องเรียนร้อนอบอ้าว สกปรก มีกลิ่นเหม็น มีนักเรียนมาก คับแคบ เพื่อนพูดส่งเสียงดังรบกวน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง การต้องเปลี่ยนห้องเรียนบ่อยๆ ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง
4. ช่วงเวลาในการเรียน มีเวลาเรียนน้อยไป ตารางเรียนมักเป็นช่วงบ่ายที่มีอากาศร้อนอบอ้าว ทำให้ง่วงนอน การฝึกทักษะไม่ได้ฝึกเต็มที่
5. สื่อการเรียนการสอน ครูไม่ค่อยใช้สื่อการเรียนการสอน ตำราเรียนมีน้อย ไม่น่าสนใจ สื่อที่อยู่ในรูปหนังสือ วารสารต่าง ๆ และหนังสือในห้องสมุด มีน้อย ไม่มีให้ค้นคว้ามากเท่าที่ควร ครูเองก็ไม่ค่อยใช้ ตำราเรียนไม่ค่อยมี
6. แหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน ครูไม่พาไปแสวงหาความรู้นอกชั้นเรียน ไม่มีคนให้คำปรึกษาในการไปค้นคว้านอกชั้นเรียน

ความเห็นของผู้บริหาร ในด้านการจัดการเรียนการสอน

1. ควรลดจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียน ชั้นเรียนที่เป็นอยู่ปัจจุบันมีขนาดใหญ่เกินไป
2. ควรมีการประเมินครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ทุก ปี หรือทุก ๆ 2 ปี
3. ควรมีการกำหนดภาระงานให้เหมาะสม
4. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้ผู้สอนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน
5. ผู้สอนควรเน้นการสอนภาษาต่างประเทศสำหรับการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
6. ต้องการให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนกับเจ้าของภาษามากขึ้น

7. ควรมีการเพิ่มเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
8. ควรเน้นให้ผู้สอนเตรียมตัวนักเรียนก่อนการเริ่มสอน
9. ควรมีการทบทวนด้านการพัฒนาครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ควรให้ผู้สอนภาษาต่างประเทศได้รับการอบรมด้านการจัดการการเรียนสอน เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ
10. รัฐบาลควรจัดสรรทุนอุดหนุนให้ครู ผู้สอนภาษาต่างประเทศได้ไปศึกษาต่างประเทศ ได้รับการฝึกอบรมในต่างประเทศ ทั้งระยะสั้น ระยะยาว
11. ควรมีการประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างครูผู้สอนภาษาต่างประเทศภายในจังหวัด เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และใช้เป็นการเขียนขอผลงาน
12. ควรเน้นให้มีการนำสื่อ และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้
13. การวัดผล ประเมินผล นอกจากการใช้แบบทดสอบแล้ว ควรมีการวัดผลตามสภาพจริง
14. ครูหลายท่านยังขาดทักษะในการสอน ทั้งทักษะฟัง พูด
15. จากการสังเกต (Observe) ครูส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยในการสอน
16. โรงเรียนยังขาดบุคลากร มีครูน้อยทำให้แต่ละคนมีภาระงานมาก
17. ขาดสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย หรือมีแต่ครูไม่มีความรู้ที่จะใช้
18. การรับครูสอนภาษาต่างประเทศ ที่เป็นเจ้าของภาษา มีข้อจำกัดมาก ขาดงบประมาณจ้าง หรือบางครั้งก็ไม่มี ครูชาวต่างประเทศไม่ต้องการไปสอนในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ครูชาวต่างประเทศมีอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมี ครูชาวต่างประเทศน้อยมาก หรือไม่มีเลย

ความเห็นของผู้สอน

1. มีภาระงานสอนมาก
2. ไม่เข้าใจหลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยทำให้ขาดความมั่นใจ โดยเฉพาะในช่วงแรกของการเรียนทำให้ขาดความมั่นใจ
3. การเรียนการสอนต้องการเน้นให้ใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน แต่ในการประเมินผลยังเน้นด้านการใช้ไวยากรณ์อยู่มาก ซึ่งสวนทางกัน คืออยากให้เด็กมีทักษะด้านการพูด แต่เวลาสอบกลับสอบสอบความรู้ด้านไวยากรณ์ (Grammar) เป็นส่วนใหญ่

4. ข้อสอบที่ใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัย ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ทางโรงเรียนกำหนดให้สอบ ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถสอนตามหลักสูตรที่เขียนขึ้นมาได้ เป็นการสอนเพื่อติวเข้ามหาวิทยาลัย หากสอนตามหลักสูตรเกรงว่า นักเรียนก็จะสอบเข้าไม่ได้
5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีมาก จำนวนชั่วโมงสอนน้อย ทำให้ไม่สามารถสอนได้ครบตามวัตถุประสงค์
6. จำนวนนักเรียนมาก และมีพื้นความรู้ต่างกัน
7. บรรยากาศในชั้นเรียนขาดบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีพฤติกรรมหลากหลาย ทำให้จัดกิจกรรมยาก สภาพห้องเรียนไม่พร้อม
8. นักเรียนไม่สนใจการเรียน
9. การฝึกทักษะมีน้อย ควรเพิ่มชั่วโมงการสอนภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น
10. ตารางสอนที่สอนช่วงบ่าย นักเรียนไม่สนใจ
11. สื่อมีน้อย ไม่ทันสมัย มีงบประมาณจำกัดทำให้ไม่สามารถซื้อสื่อ อุปกรณ์การสอนราคาแพงได้ หรือบางครั้งมี แต่ขอใช้ยาก หรือมีความไม่สะดวกในการใช้ เช่น ติดไว้กับที่ การผลิตสื่อขาดวัสดุอุปกรณ์ ต้องซื้อเอง
12. แหล่งการเรียนรู้มีน้อย ไม่มีโอกาสพาไปเพราะขาดการควบคุม ไม่มีเวลา หรือ นักเรียนไม่สนใจ ไม่ใฝ่รู้ ไม่สนใจจะไปค้นคว้าเอง
13. มีข้อจำกัดด้านคอมพิวเตอร์ และระบบ Internet ทำให้เด็กไม่สามารถค้นคว้าผ่านคอมพิวเตอร์ได้
14. การสอนมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย ครูยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าแบบอื่น และใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน
15. ขาดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เนื่องจากไม่มีเวลา ขาดงบประมาณ
16. ครูบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล ผลที่เน้นการปฏิบัติจริง

ความเห็นของผู้เรียน

1. วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ สอนเร็วเกินไป ใช้ศัพท์ยาก
2. ครูไม่ใช้ภาษาอังกฤษเท่าที่ควร โดยเฉพาะการสนทนาโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน
3. ครูไม่รู้จักรักการประยุกต์การสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. การสอนยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร

5. มีการจัดกิจกรรมน้อยเกินไป การสอนในห้องเรียนเด็กไม่มีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกคน
6. ครูไม่ได้ติดตามว่าเด็กนักเรียนแต่ละคนเข้าใจหรือไม่
7. นวัตกรรมของครู ขอบบ้น ขอบคุยนอกเรื่อง ไม่เอาจริงเอาจัง ขาดความมั่นใจในการสอน บางคนเครียด แต่ก็มีบางคนที่มีบุคลิกดี
8. บรรยากาศในห้องเรียน ร้อนเกินไป เพื่อนคุยส่งเสียงดัง ห้องเรียนสกปรก มีกลิ่นเหม็น นักเรียนมีจำนวนมาก บางที่ต้องเดินเรียนเปลี่ยนห้องเรียนบ่อย ทำให้การเรียนไม่เป็นปกติ
9. ไม่มีโอกาสเรียนนอกสถานที่ เพื่อจะได้สัมผัสเจ้าของภาษา
10. อยากให้จัดคาบเรียนในตอนเช้า ตอนบ่ายอากาศร้อนไม่น่าเรียน
11. ช่วงเวลาฝึก น้อยเกินไป
12. เวลาเรียนน้อยไป ควรเรียนภาษาอังกฤษ 4 ชั่วโมง ปัจจุบันได้เรียนแค่ 3 ชั่วโมง อยากให้เรียน 2 คาบติดต่อกันในแต่ละวัน
13. สื่อมีน้อย ขาดความหลากหลาย ไม่น่าสนใจ ขาดแหล่งเรียนรู้จากภายนอกเดินทางไม่สะดวก ไม่มีคนให้คำปรึกษาถึงแหล่งที่จะไปค้นคว้า ไปค้นคว้าแล้วไม่เข้าใจ ไม่รู้จะถามใคร
14. อยากเรียนกับครูชาวต่างชาติ นักเรียนที่เรียนกับครูต่างชาติมีเวลาฝึกกับครูต่างชาติ น้อยเกินไปเพราะนักเรียนมีจำนวนมาก บางโรงเรียนอยากให้มีครูต่างชาติสอนบ้าง
15. ครูต่างชาติที่สอน ขาดเทคนิคในการสอน สอนไม่สนุก
16. มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศมีน้อย

การอภิปราย

การสัมมนาการนำเสนอข้อมูลผลการศึกษา-วิจัย

เรื่อง ข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

และการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ :

ข้อมูลผู้บริหารและผู้สอนระดับอนุบาลและประถมศึกษา

โดย

ดร. สิทธิชัย สาเอี่ยม

วันจันทร์ที่ 20 ธันวาคม 2547

ณ. ห้องเชียงดาว โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่

คณะนักวิจัย

ดร.สิทธิชัย สาเอี่ยม

รองศาสตราจารย์สนธิ สัตโยภาส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวรุ่ง วีระกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยี่ยมลักษณ์ อุดการ

อาจารย์ทัศนพร ประภัสสร

ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของไทยในระดับอนุบาลและประถมศึกษา

๑ ระดับอนุบาล

1. ขอบเขตการวิจัย มีการศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนต่าง ๆ ใน 17 จังหวัด โดยแบ่งเป็นภาคเหนือตอนบน และตอนล่าง ภาคเหนือตอนบนเก็บข้อมูลครอบคลุมในพื้นที่ 3 จังหวัด โดยใช้เกณฑ์ของการกระจายทั้งพื้นที่และจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ แบ่งเป็นภาคเหนือตอนบนคือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ ภาคเหนือตอนล่างคือ สุโขทัย นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ ในการเก็บข้อมูลกำหนดว่าในแต่ละจังหวัด เลือกอำเภอเมือง 1 อำเภอ อำเภออื่น 2 อำเภอ และในส่วนของอำเภอเมือง เลือก 1 โรงเรียน อำเภออื่น 3 โรงเรียน รวมทั้งหมดในหนึ่งจังหวัดจะเป็น 7 โรงเรียน และใน 7 โรงเรียน จะกำหนดว่า อนุบาล 3 โรงเรียน ประถม 4 โรงเรียน โดยจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยมีจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ โดยสรุปแต่ละจังหวัดจะเก็บตัวอย่างจากโรงเรียน 7 แห่ง โดยในแต่ละแห่ง จะสอบถามผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 5 คน

2. ประเภทและสังกัดของโรงเรียนระดับอนุบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในสังกัดรัฐบาล ร้อยละ 35.00 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ 29.00 โรงเรียนเอกชนร้อยละ 15.00 และโรงเรียนในกำกับของรัฐร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

ประเภทและสังกัดโรงเรียนอนุบาล	
ประเภทและสังกัด	ร้อยละ
รัฐบาล	35.00
สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	10.00
โรงเรียนขยายโอกาส	6.00
เอกชน	15.00
องค์กร / มูลนิธิ	9.00
ในกำกับของรัฐ	6.00
รวม	100.00

3. ภาษาหลักที่ใช้ในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาล ใช้ภาษาหลักคือภาษาไทยร้อยละ 61.00 ภาษาอังกฤษร้อยละ 35.00 และภาษาอื่น ๆ ร้อยละ 4.00 ส่วนภาษาอื่น ๆ เช่นภาษาท้องถิ่นเช่นภาษาไทยใหญ่ เป็นต้น

ภาษาหลักที่ใช้ในโรงเรียน	
ภาษาที่ใช้	ร้อยละ
ภาษาไทย	61.00
ภาษาอังกฤษ	35.00
ภาษาอื่น ๆ	4.00
รวม	100.00

4. ขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนแบ่งออกเป็นขนาดเล็ก ร้อยละ 47.00 ขนาดกลาง ร้อยละ 35.00 และขนาดใหญ่ ร้อยละ 18.00 จำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศที่คนไทยเป็นผู้สอนเฉลี่ยโรงเรียนละ 1 – 10 คน เป็นเจ้าของภาษาเฉลี่ยโรงเรียนละ 1 – 2 คน และชาวต่างชาติที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาประมาณ 1 – 2 คน ภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในระดับอนุบาล ส่วนใหญ่แล้วคือภาษาอังกฤษ มีครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิภาษาต่างประเทศตรงกับภาษาที่สอน ร้อยละ 82.40 และมีคุณวุฒิไม่ตรงกับภาษา ที่สอน จำนวน 17.60

5. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ภายในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนนั้น นักเรียนจะมีห้องสมุด ร้อยละ 34.00 ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ร้อยละ 28.00 และ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 4.00 เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

แหล่งการเรียนรู้ของการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลและประถมศึกษา	
แหล่งการเรียนรู้	ร้อยละ
ห้องสมุด	34.00
คอมพิวเตอร์	32.00
ห้องปฏิบัติการทางภาษา	28.00
ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.00
อื่น ๆ	2.00
รวม	100.00

6. นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียนอนุบาล ร้อยละ 38.00 เปิดตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตรและในการสอนภาษาต่างประเทศในระดับอนุบาล มีการสอนภาษาต่างประเทศตามความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองถึงร้อยละ 26 .00

นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน	
นโยบายการจัดการ	ร้อยละ
ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร	38.00
ตามความต้องการของนักเรียน	26.00
ตามความต้องการของผู้ปกครอง	31.00
อื่นๆ	5.00
รวม	100.00

7. การจัดสรรงบประมาณด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารไม่มีการจัดงบประมาณเฉพาะการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศร้อยละ 59.00 การรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอนุบาลใช้วิธีในอันดับแรก คือการสอบสัมภาษณ์ อื่น ๆ ซึ่งหมายความว่าครูผู้สอนอาจจะย้ายมาจากที่อื่น หรืออาจจะเป็นครูที่เกษียณอายุกลับมาช่วยสอน จากบัญชีรายชื่อที่กรมสามัญศึกษาหรือสพช.คัดเลือกไว้ โดย การสอบสัมภาษณ์ การสอบคัดเลือก ผลการเรียน และประวัติส่วนตัว

วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน	
วิธีการรับอาจารย์	ร้อยละ
บัญชีรายชื่อที่กรมสามัญศึกษา / สพช.คัดเลือก	3.00
สอบคัดเลือก	14.00
สอบสัมภาษณ์	24.00
ผลการเรียน	14.00
ประวัติส่วนตัว	21.00
อื่นๆ	24.00
รวม	100.00

8. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จากมุมมองของผู้บริหารเห็นว่าอันดับแรกคือ การขาดแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียน และอันดับที่ 2 ได้แก่ การมีผู้สอนไม่เพียงพอ ผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป นักเรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน ส่วนอันดับ 3 ได้แก่ การมีผู้สอนไม่ตรงกับสาขาที่จบการศึกษา และอันดับ 4 และ 5 คือ การมีนักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมากเกินไปและการที่นักเรียนไม่กล้าแสดงออก

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	
ปัญหา	ร้อยละ
ผู้สอนมีไม่เพียงพอ	15.00
ผู้สอนสอนไม่ตรงกับสาขาที่จบการศึกษา	13.00
ผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป	15.00
นักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมากเกินไป	12.00
ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียน	19.00
นักเรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน	15.00
นักเรียนไม่กล้าแสดงออก	11.00
รวม	100.00

9. ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอนระดับอนุบาล จากครูผู้สอนทั้งหมด 80 ท่าน เป็นครูผู้ชาย จำนวน 1 ท่าน ที่เหลือเป็นครูผู้หญิง ครูผู้สอนมีอายุอยู่ระหว่างอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 34 ซึ่งครูผู้สอน มีการสอนในระดับอนุบาลมากที่สุดร้อยละ 75.00 แต่ก็มียางท่านที่สอนในระดับประถมศึกษาด้วย ร้อยละ 24.00 และก็มีบางท่านไปสอนถึงระดับอื่น ๆ ร้อยละ 1.00 คือ ผู้สอนบางท่านได้ไปสอนใน ระดับ ม.1 – ม.3 คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่ปริญญาตรีร้อยละ 75.00 ปริญญาโทร้อยละ 5.00 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.00 วิชาเอกที่ครูผู้สอนจบมากที่สุด คือ ปฐมวัยร้อยละ 26.00 ที่จบภาษาอังกฤษมาโดยตรงนั้นมีเพียงร้อยละ 11.00

10. เนื้อหาที่ผู้สอนถนัด เนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างผู้สอนถนัดมากที่สุดนั้นคือคำศัพท์ ร้อยละ 20.20 การพูดร้อยละ 20.00 การเขียนร้อยละ 16.00 ในเรื่องของเนื้อหาทักษะที่สอน สอนพูดมากกว่า ทักษะอื่นถึงร้อยละ 42.00 อันดับสองคือการอ่านร้อยละ 20 .00 และอันดับสุดท้ายคือการฟังร้อยละ 16 .00 และผู้สอนใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และอื่นๆ (การร้องเพลง,การสนทนา ฯลฯ) ตามลำดับ

11. ภาระงานสอนของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างระบุว่ามีการะงานสอน 2 ประเด็นคือ ภาระงานสอนและภาระงานประจำที่ได้รับมอบหมาย พบข้อมูลว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนมีการะงานสอน 5 –8 วิชา/ภาคเรียนคือ ร้อยละ 54.00 กว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 46.00 มีจำนวนสอนสัปดาห์ละ 23 ชั่วโมง (เฉลี่ย วันละ 4.6 ชั่วโมง) ส่วนการได้รับมอบหมายภาระงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ ผู้สอนร้อยละ 57.00 ได้รับมอบหมายภาระงานอื่นๆ ด้วย (เช่นงานสหกรณ์ ,พัสดุ,กิจการนักศึกษา, ครูประจำชั้น ฯลฯ) และที่ไม่มีภาระงานอื่นมีจำนวนร้อยละ 24.00

12. ทักษะภาษาต่างประเทศที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนเกือบครึ่ง มีความต้องการพัฒนาตนเองทั้งในด้านการฟัง ร้อยละ 47.80 การพูด ร้อยละ 42.30 การอ่าน ร้อยละ 47.80 และการเขียน ร้อยละ 44.10 ในระดับมาก

ทักษะ	ทักษะภาษาต่างประเทศที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนา			
	ระดับความต้องการพัฒนา (ร้อยละ)			
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การฟัง	5.90	20.90	47.80	25.40
การพูด	7.00	19.70	42.30	30.90
การอ่าน	7.00	25.00	47.80	20.60
การเขียน	11.80	23.50	44.10	20.60

13. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับอนุบาลและประถมศึกษาประมาณหนึ่งในสามมีมากด้านการงาน ขวัญและกำลังใจ การพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศ รวมทั้งตัวผู้เรียนด้วย

ประเด็นปัญหา	ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาต่างประเทศ				
	ระดับปัญหา (ร้อยละ)				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาระงาน	12.50	13.80	31.30	18.80	5.00
ขวัญและกำลังใจ	20.00	13.80	36.50	12.50	5.00
การพัฒนาศักยภาพด้านภาษา	7.50	13.80	21.30	20.00	20.00
ตัวผู้เรียน	7.50	12.50	26.30	16.30	17.50
อื่นๆ	3.80	3.80	-	2.50	3.80

14. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับอนุบาล การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือภาษาต่างประเทศที่สอนและตำราที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ผลการศึกษาข้อมูลพบว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68.00 สอนภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาอื่นก็มีบ้างเช่น ภาษาจีนและหรือภาษาท้องถิ่น ส่วนของตำราที่ใช้ประกอบหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนในระดับอนุบาลผู้สอนเป็นผู้เลือกเองร้อยละ 40.00 โรงเรียนเป็นผู้กำหนดร้อยละ 34.00 และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาโดยการสอนตามความต้องการของผู้เรียนร้อยละ 26.00

15. รูปแบบการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25.00 ใช้วิธีการสอนโดยใช้การบรรยายในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.50 ใช้วิธีการปฏิบัติในชั้นเรียนในระดับมาก ร้อยละ 26.30 โดยการทำโครงการในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.00 ใช้วิธีการศึกษาด้วยตนเองนอกชั้นเรียนในระดับปานกลาง ส่วนอื่นๆ ได้แก่ การบูรณาการและการเรียนกับเจ้าของภาษามีจำนวนร้อยละ 10.00 ที่ไม่ใช่เลย

การใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ					
รูปแบบการสอน	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การบรรยาย	6.30	12.50	25.00	13.80	2.50
การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	5.00	3.80	22.50	27.50	8.80
• การทำโครงการ	17.50	17.50	26.30	3.80	-
การศึกษาเองนอกชั้นเรียน	10.00	16.30	30.00	8.80	1.30
อื่นๆ	10.00	6.30	7.50	6.30	2.50

16. การเน้นทักษะด้านการเรียนภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างผู้สอนส่วนใหญ่เน้นการสอนด้านความรู้ในระดับ “มาก” ในประเด็นด้านวัฒนธรรมร้อยละ 40.00 ทักษะการอ่าน ร้อยละ 38.80 ทักษะความรู้ด้านไวยากรณ์ ร้อยละ 36.30 เป็นที่น่าสังเกตว่า การเน้นทักษะด้านการคิดระดับมากมีเพียงร้อยละ 15.00 และที่ไม่เน้นเลยคือ ด้านคำศัพท์ ร้อยละ 12.50

ความคิดเห็นสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ					
ท่านให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเหล่านี้	ระดับปัญหา (N = 80)				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ทักษะการฟัง	8.80	1.30	20.00	28.80	16.30
ทักษะการพูด	5.00	2.50	17.50	33.80	18.80
ทักษะการอ่าน	5.00	2.50	22.50	38.80	10.00
ทักษะการเขียน	6.30	5.00	20.00	38.80	6.30
ความรู้ด้านไวยากรณ์	8.80	6.30	27.50	36.30	5.00
ความรู้ด้านคำศัพท์	12.50	7.60	22.50	25.00	7.50
ความรู้ด้านวัฒนธรรม	6.30	2.50	23.80	40.00	8.80
อื่นๆ เช่น ทักษะการคิด	5.00	3.80	16.80	15.00	3.80

17. การใช้สื่อและอุปกรณ์ในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนให้ข้อมูลว่า ใช้ภาพประกอบในการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือใช้วัสดุจริงและแถบบันทึกเสียง เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างครูร้อยละ 61.30 ไม่นิยมใช้แผ่นใส ร้อยละ 33.80 ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ และร้อยละ 32.50 ไม่ได้ใช้วีดิทัศน์ ภาพยนตร์และแถบบันทึกเสียง

ความคิดเห็นสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ					
ท่านใช้สื่อ / อุปกรณ์ต่อไปนี้ในชั้นเรียน	ระดับปัญหา (N = 80)				
เรียนมากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาพประกอบ	3.80	0.0	16.80	41.30	17.50
แผ่นใส	62.30	7.50	7.50	0.0	0.0
วีดิทัศน์ / ภาพยนตร์	32.50	6.30	21.30	7.50	7.50
แถบเสียง	32.50	5.00	25.00	13.80	1.30
วัสดุจริง	10.0	3.80	15.00	27.50	20.00
คอมพิวเตอร์	33.8	11.30	21.30	5.00	5.00
อื่นๆ	5.0	0.0	3.80	0.0	3.80

18. การจัดกิจกรรมในห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนและการใช้บทบาทสมมติส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียนครูผู้สอนให้นักเรียนฟังเพลง ดูภาพยนตร์และดูรายการโทรทัศน์ ในการตอบระดับ ไม่เลย พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดกิจกรรมเข้าค่ายอบรม คิดเป็นร้อยละ 40.00 การสนทนากับชาวต่างชาติร้อยละ 31.30 และการใช้คอมพิวเตอร์ร้อยละ 21.30

กิจกรรมที่มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ					
กิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้	ระดับปัญหา (N = 80)				
มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
กิจกรรมในชั้นเรียน					
การทำแบบฝึกหัด	6.30	1.30	20.00	42.50	2.50
การทำข้อสอบในชั้นเรียน	16.30	5.00	27.50	23.80	0.0
การใช้สถานการณ์จำลอง	16.30	5.00	20.00	23.80	8.80
การใช้บทบาทสมมติ	10.00	1.30	20.00	28.80	10.00
การเล่นเกมนปริศนาคำทาย	12.50	11.30	22.50	21.30	5.00
กิจกรรมนอกชั้นเรียน					
กิจกรรมเข้าค่ายอบรม	40.00	2.50	6.30	20.00	1.30
การอ่านตำราเรียน	13.80	13.80	20.00	21.30	0.0
การอ่านหนังสือพิมพ์/โทรสารต่างประเทศ	7.50	22.50	13.80	11.30	2.50
การฟังเพลง	7.50	10.00	18.80	30.00	7.50
การดูภาพยนตร์	10.00	17.50	18.80	18.80	6.30
การฟังรายการวิทยุ	16.30	22.50	16.80	13.80	3.80
การดูรายการ โทรทัศน์	12.50	16.30	17.50	16.80	8.80
การใช้คอมพิวเตอร์/ Internet	20.00	10.00	21.30	13.80	7.50
การสนทนากับชาวต่างประเทศ	21.30	11.30	15.00	16.80	7.50
อื่นๆ	7.50	0.0	1.30	2.50	0.0

กิจกรรมที่มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ					
ท่านได้ประเมินผลการเรียนจากคะแนนการสอบต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
สอบกลางภาค	25.00	3.80	21.30	16.30	0.0
สอบปลายภาค	17.50	7.50	18.80	22.50	2.50
สอบย่อยระหว่างภาค	25.00	5.00	20.00	15.00	0.0
เก็บคะแนนจากงานระหว่างภาค	16.30	1.30	20.00	27.00	3.80
อื่นๆ	6.30	0.0	3.80	3.80	2.50

19. การวัดผลการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้การประเมินจากคะแนนเก็บของงานระหว่างภาคเรียนและการสอบปลายภาคเรียน โดยมีเครื่องมือวัดผลคือ ชิ้นงาน แฟ้มสะสมงาน และการสอบปฏิบัติจริง สำหรับการประเมินผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น พบว่าครูส่วนใหญ่ประเมินจากทักษะการพูด ทักษะด้านคำศัพท์และทักษะด้านการเขียน และใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมากที่สุดในระดับ “ปานกลาง” ในประเด็นวัดผลประเมินผลในบริบททางวัฒนธรรมร้อยละ 36.3 การเขียน ร้อยละ 32.50 ความรู้ด้านคำศัพท์ร้อยละ 30.00 และการฟังและการอ่านร้อยละ 28.8

กิจกรรมที่มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ					
ท่านใช้เครื่องมือวัดผลต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ข้อสอบปรนัย	23.80	2.50	20.00	15.00	2.50
ข้อสอบอัตนัย	23.80	6.30	21.30	10.00	1.30
สอบปฏิบัติจริง	15.00	1.30	21.30	17.50	12.50
ชิ้นงาน / แฟ้มสะสมงาน	5.00	3.80	21.30	30.00	7.50
อื่นๆ	8.80	2.50	3.80	1.30	1.30

ตารางแสดงกิจกรรมที่มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ					
ท่านวัดผลและประเมินผล การเรียนจากกิจกรรมต่อไปนี้มาก น้อยเพียงใด	ระดับปัญหา (N = 80)				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การฟัง	7.50	2.50	28.80	26.30	7.50
การพูด	5.00	2.50	30.00	25.00	11.30
การอ่าน	6.30	13.80	28.80	20.00	3.80
การเขียน	7.50	6.30	32.50	23.80	3.80
ไวยากรณ์	16.30	18.80	25.00	10.00	1.30
คำศัพท์	7.50	5.00	30.00	25.00	6.30
บริบททางวัฒนธรรม	12.50	7.50	36.30	8.80	2.50
อื่นๆ	7.50	0.0	6.30	0.0	1.30

20. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศระดับอนุบาล กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนมี ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษระดับปานกลางในชั้นเรียนตามลำดับดังนี้ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ร้อยละ 36.30 การะงานสอน ร้อยละ 31.30 วิธีสอน ร้อยละ 33.80 ปัญหาด้านหลักสูตรและจำนวนผู้เรียน ร้อยละ 36.30 ส่วนปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ระยะเวลาในการฝึกน้อยเกินไป ขาดแหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านการวัดประเมินผล บรรยากาศ ในชั้นเรียนไม่เอื้อต่อการเรียน สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ครูขาดขวัญและกำลังใจ การพัฒนาศักยภาพภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมที่มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ					
ท่านมีปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ ในชั้นเรียนในประเด็นต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาระงานสอน	12.50	12.50	31.30	13.80	5.00
หลักสูตร	15.00	15.00	26.30	12.50	7.50
ผู้เรียน	5.00	17.50	36.30	12.50	3.80
จำนวนผู้เรียน	7.50	21.30	25.00	13.80	7.50
บรรยากาศในชั้นเรียน	11.30	22.50	28.80	11.30	1.30
ระยะในการฝึกทักษะ	5.00	25.00	27.50	15.00	2.30
เวลาในการเรียน	13.80	18.80	27.50	13.80	1.30
แหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน	10.00	23.80	22.50	13.80	5.00
วิธีสอน	10.00	17.50	38.80	8.80	5.00
การวัดและประเมินผล	6.30	26.30	27.50	8.80	5.00
อื่นๆ	3.80	3.80	5.00	1.30	1.30

21. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนต้องการในระดับปานกลาง ให้มีการพัฒนาการวัดผลมากที่สุดร้อยละ 35.00 ให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนรองลงมาร้อยละ 31.30 และการพัฒนาหลักสูตร ร้อยละ 30.00 และระดับมากในการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร ร้อยละ 30.00 การฝึกอบรมเทคนิคการสอน

การปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของครูผู้สอน					
ท่านเห็นว่าควรมีการปรับปรุงการ เรียนการสอนในหัวข้อต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
หลักสูตร	6.80	13.80	30.00	17.50	6.30
ตำรา/เอกสารประกอบการสอน	6.30	15.00	26.30	22.50	6.30
วิธีการสอน	2.50	15.00	25.00	26.30	6.30
สื่อ / อุปกรณ์ประกอบการเรียน	5.00	10.00	31.30	22.50	7.50
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	5.00	7.50	28.80	30.00	5.00
การวัดผล	3.80	11.30	35.00	20.00	5.00

๑ ระดับประถมศึกษา

1. ขอบเขตการวิจัย มีการจัดเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ อุตรดิตถ์ แม่ฮ่องสอน นครสวรรค์ สุโขทัย และเพชรบูรณ์ จำนวนสถานศึกษาที่เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 24 แห่ง

2. ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาเป็นเพศหญิงร้อยละ 77.00 เพศชายร้อยละ 23.00 อายุครูผู้สอนมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 49.00 ผู้สอนต้องสอนทั้งระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 87.00 ปริญญาโท ร้อยละ 8.70 ที่เหลือคือมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้สอนจบวิชาเอกการประถมศึกษา ร้อยละ 45.00 จบเอกภาษาอังกฤษมีเพียงร้อยละ 26.00 เนื้อหาที่ผู้สอนถนัดมากที่สุดคือ คำศัพท์ร้อยละ 28.00 ไวยากรณ์ร้อยละ 20.00 และการอ่านร้อยละ 17.00 ตามลำดับ ทักษะที่ผู้สอนมีความสามารถ ส่วนมากแล้วผู้สอนจะมีความถนัดทุกทักษะ คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในระดับปานกลาง

การใช้ทักษะภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา					
ทักษะ	ระดับปัญหาความสามารถ				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การฟัง	0.0	23.50	51.30	20.90	2.60
การพูด	0.0	23.50	49.60	19.10	6.10
การอ่าน	0.90	12.20	47.80	35.70	1.70
การเขียน	0.90	18.30	50.40	25.20	4.30

2. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ภาษาหลักที่ใช้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ใช้ภาษาไทย ร้อยละ 71.00 ภาษาอังกฤษร้อยละ 25.80 และใช้ภาษาจีนร้อยละ 3.20 ขนาดของโรงเรียนก็แบ่งแยกได้เป็น โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 33.30 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 41.70 และโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 25.00 จำนวนครูผู้สอนภาษาต่างประเทศในระดับประถมศึกษาที่เป็นชาวไทย มีตั้งแต่ โรงเรียนละ 1 – 13 คน ที่เป็นชาวต่างชาติพบน้อยมาก บางโรงเรียนมีชาวต่างชาติ 1 คน เป็นชาวต่างชาติที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา 1 – 6 คน คุณวุฒิของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ที่ไม่ตรงกับภาษาที่สอนมีจำนวนถึง 126 คน สัดส่วนของผู้สอนกับผู้เรียน สังกัดว่าโดยเฉลี่ยเป็น 1 : 31 , 1 : 37 แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน มีห้องสมุด มีคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ส่วนแหล่งความรู้อื่นที่พิเศษคือ การแลกเปลี่ยนโครงการมีจำนวน 4 โรงเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารระดับประถมศึกษา : ประเภทและสังกัด	
รัฐบาล	21
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	20
โรงเรียนขยายโอกาส	1
เอกชน	3
องค์กร / มูลนิธิ	2
ในกำกับของรัฐ	1
รวม	24

ตารางแสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารระดับประถมศึกษา : ภาษาหลักที่ใช้ในโรงเรียน / สถาบัน		
ภาษาหลัก	จำนวนผู้บริหาร	ร้อยละ
ภาษาไทย	22	71.0
ภาษาอังกฤษ	8	25.80
ภาษาจีน	1	3.20

ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารระดับประถมศึกษา : ขนาดของโรงเรียน / สถาบัน		
ขนาดของโรงเรียน / สถาบัน	จำนวนผู้บริหาร	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	8	33.30
ขนาดกลาง	10	41.70
ขนาดใหญ่	6	25.00

สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ					
จำนวนครูผู้สอนภาษาต่างประเทศระดับประถมศึกษา					
ระดับประถมศึกษา	จำนวนผู้ สอน (คน)	จำนวนผู้สอน ทั้งหมด (คน)	เฉลี่ย / โรง (คน)	จำนวนผู้ บริหาร (N=24)	ร้อยละ
คนไทย	1 – 13	122	5	24	100.00
ชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา	1	2	1	3	12.50
ชาวต่างชาติที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา	1 – 6	9	4	2	8.30

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ : คุณวุฒิของผู้สอนภาษาต่างประเทศ				
คุณวุฒิของผู้สอนภาษาต่างประเทศ	จำนวนผู้สอน (คน)	เฉลี่ย (คน)	จำนวนผู้บริหาร (N=24)	ร้อยละ
ตรงกับภาษาที่สอน	51	3	17	70.80
ไม่ตรงกับภาษาที่สอน	126	5	23	95.80

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ : สักส่วนของผู้สอน				
สักส่วนของผู้สอน	จำนวนผู้สอน (คน)	เฉลี่ย (คน)	จำนวนผู้บริหาร (N=24)	ร้อยละ
ภาษาอังกฤษ	673	1:3	22	91.60
ภาษาจีน	75	1:37	2	8.30

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ : สักส่วนของผู้สอน		
แหล่งการเรียนรู้	จำนวนผู้บริหาร (N=24)	ร้อยละ
ห้องสมุด	24	100.00
เครื่องคอมพิวเตอร์ / จำนวน 1 – 96 เครื่อง	24	100.00
ห้องปฏิบัติการทางภาษา / จำนวนที่นั่ง 20 – 92 ที่	24	100.00
ศูนย์การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง / จำนวน 1-2 ศูนย์	24	100.00
อื่นๆ	4	16.70

3. นโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่
 แล้วยจะเปิดสอนตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร ตามความต้องการของผู้ปกครอง
 ตามความต้องการของผู้เรียน และน้อยที่สุดคือ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ : นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ		
นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน/สถาบัน	จำนวนผู้บริหาร (N=24)	ร้อยละ
ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร	23	95.80
ตามความต้องการของนักเรียน	12	50.00
ตามความต้องการของผู้ปกครอง	14	58.30
ตามความต้องการของตลาดแรงงาน	2	8.30
อื่นๆ	2	8.30

14. การจัดสรรงบประมาณด้านการเรียน กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา
 ให้ข้อมูลว่า งบประมาณครึ่งหนึ่งของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ คือร้อยละ
 50.00 ซึ่งเป็นงบประมาณที่นำมาใช้ด้านสื่อ / แบบเรียน การจัดจ้างครูเจ้าของภาษา โครงการงาน
 ออกภาคสนามเพื่อสัมผัสภาษาชาวต่างชาติตามลำดับ และโรงเรียนที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณมีถึง
 ร้อยละ 50

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ : การจัดสรรงบประมาณ		
โรงเรียน/สถาบัน ได้มีการจัดสรรงบประมาณด้านการเรียน การสอนภาษาต่างประเทศเป็นพิเศษหรือไม่	จำนวนผู้บริหาร (N=24)	ร้อยละ
มี	12	50.00
โดยสนับสนุนด้านสื่อ , แบบเรียน	5	43.00
โดยจัดจ้างครูเจ้าของภาษา	4	33.00
โดยโครงการ	1	8.00
โดยออกภาคสนามสัมภาษณ์ชาวต่างชาติ	1	8.00
ไม่ระบุวิธี	1	8.00
ไม่มี	12	50.00

5. วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน อันดับแรกคือรับจากบัญชีรายชื่อกรมสามัญศึกษา /สพช.คัดเลือกไว้และการสอบสัมภาษณ์ ต่อมาคือ จากประวัติส่วนตัว ผลการศึกษา และอื่นๆ เช่น มีการจัดย้าย โครงการต่าง ๆ มีการนำเสนอมา รับจากสถาบันสอนภาษา สุดท้ายคือรับจากผลการเรียน

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ : วิธีการรับอาจารย์ผู้สอน		
วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบัน	จำนวนผู้บริหาร (N=24)	ร้อยละ
จากบัญชีรายชื่อกรมสามัญศึกษา / สพช. คัดเลือกให้	8	33.3
สอบคัดเลือก	2	
สอบสัมภาษณ์	8	
ผลการเรียน	3	
ประวัติส่วนตัว	7	
อื่นๆ	7	

6. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนระดับของการศึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้ ผู้สอนสอนไม่ตรงกับที่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 83.30 นักเรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน ร้อยละ 79.20 ผู้สอนมีไม่พอ ผู้สอนมีการะมากเกินไป ร้อยละ 58.30

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	
ปัญหา	จำนวน(ร้อยละ)
ผู้สอนมีไม่เพียงพอ	14 (58.30)
ผู้สอนสอนไม่ตรงกับวิชาที่สำเร็จการศึกษา	20 (83.30)
ผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป	14 (58.30)
ขาดแหล่งการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	10 (41.70)
นักเรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน	19 (79.20)
นักเรียนไม่กล้าแสดงออก	11 (8.90)
อื่นๆ งบประมาณน้อย	4 (3.50)
ไม่ตอบ	1 (0.90)
รวม	100.00

7. จำนวนวิชาที่สอนต่อภาคเรียน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนที่ต้องรับผิดชอบสอน 2 วิชา/ภาคเรียน และ 8 วิชา /ภาคเรียน มีจำนวนร้อยละ 17.00 ครูผู้สอนที่ต้องสอนมากที่สุดคือต้องสอนถึง 12 วิชา ร้อยละ 2.00 และมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ ตั้งแต่ 20 –30 ชั่วโมง

8. ภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนจะต้องรับผิดชอบภาระงานอื่นๆ ได้แก่ งานฝ่ายวิชาการ งานธุรการ งานกิจการ /งานกิจกรรมนักเรียน และงานการเงินตามลำดับ

9. ทักษะภาษาต่างประเทศที่ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดร้อยละ 49.60 มีความต้องการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน ในระดับมาก รองลงมาเป็นการพูดร้อยละ 44.30 การฟังและการเขียน ส่วนในระดับมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างต้องการพัฒนาด้านการพูดร้อยละ 42.60

ความต้องการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา					
ทักษะ	ระดับการพัฒนา (N=115)				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การฟัง	2.60	-	13.00	44.30	35.70
การพูด	2.60	-	7.80	44.30	42.60
การอ่าน	2.60	0.90	13.90	49.60	28.70
การเขียน	3.50	2.60	13.00	44.30	33.00

10. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้สอนมีปัญหาด้านภาระงาน ขวัญและกำลังใจ ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้สอนมีปัญหาเรื่องการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศ และทางด้านตัวผู้เรียนในระดับมาก

ปัญหาในการสอนภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา					
ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาระงาน	1.70	9.60	38.30	27.80	13.00
ขวัญและกำลังใจ	9.60	17.40	36.50	22.60	6.10
การพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศ	-	7.80	32.20	34.80	20.00
ตัวผู้เรียน	0.90	7.80	31.30	33.90	22.60
ต้องการห้อง Sound Lab ที่มีมาตรฐาน	-	-	-	1.70	0.90

11. ตำราที่ใช้ในการประกอบหลักสูตรการศึกษา ในระดับประถมศึกษา โรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้ร้อยละ 53.00 ผู้สอนจะเป็นผู้เลือกร้อยละ 43.00 และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา โดยการสอนตามความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 4.00

12. การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนมีการศึกษาหลักสูตรก่อนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้/เนื้อหา สื่อประกอบการสอนและจุดประสงค์การเรียนรู้ สำหรับรูปแบบการสอนนั้น ครูส่วนใหญ่ใช้การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน รองลงมาคือการบรรยาย การทำโครงการและการศึกษาเองนอกชั้นเรียน ส่วนการบูรณาการและการเรียนกับเจ้าของภาษา พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้สำหรับการเน้นทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้สอนส่วนใหญ่เน้นความรู้ด้านการพูดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง ความรู้ด้านไวยากรณ์ คำศัพท์และวัฒนธรรม เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้สอนให้ความสำคัญกับทักษะการคิดน้อย

สภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา					
ท่านได้ใช้รูปแบบการสอนต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การบรรยาย	1.70	11.30	41.70	26.10	3.50
การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	0.0	6.10	21.70	46.10	19.10
การทำโครงการ	7.80	22.60	33.00	22.60	4.30
การศึกษานอกชั้นเรียน	5.20	27.00	40.90	13.90	1.70
อื่นๆ	1.70	5.20	13.00	7.00	2.60

13. การใช้สื่อและอุปกรณ์ในชั้นเรียน พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ภาพประกอบในการเรียนการสอนมาก รองลงมาใช้วัสดุจริง แถบเสียง วีดิทัศน์/ภาพยนตร์ และคอมพิวเตอร์ เป็นที่น่าสังเกตว่าในการตอบระดับ ไม่เลย พบว่าครูไม่นิยมใช้แผ่นใสถึงร้อยละ 60.90

สภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา					
ท่านใช้สื่อ/อุปกรณ์ต่อไปนี้ใน ชั้นเรียนมากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ภาพประกอบ	0.0	2.60	33.00	14.30	14.80
แผ่นใส	60.90	21.70	9.60	0.90	2.60
วีดิทัศน์ / ภาพยนตร์	31.30	25.20	29.60	7.00	2.60
แถบเสียง	13.00	15.70	32.20	26.10	9.60
วัสดุจริง	3.50	9.60	26.10	38.30	20.00
คอมพิวเตอร์	31.30	25.20	26.10	10.40	2.60
อื่นๆ	0.0	2.60	4.30	5.20	2.60

14. ด้านการจัดกิจกรรมในห้องเรียน พบว่าครูผู้สอนส่วนมากให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน การใช้บทบาทสมมติ การทำข้อสอบในชั้นเรียน การใช้สถานการณ์จำลองและการเล่นเกมปริศนาคำทาย ส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียนผู้สอนให้นักเรียนอ่านตำราเรียน ฟังเพลง ดูรายการโทรทัศน์ การใช้คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต ดูภาพยนตร์ อ่านหนังสือพิมพ์ / วารสารต่างประเทศ และฟังรายการวิทยุ ในส่วนของ ไม่เลย พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่จัดกิจกรรมเข้าค่ายอบรม ร้อยละ 30.40 และการสนทนากับชาวต่างชาติร้อยละ 26.10

สภาพในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา					
กิจกรรมต่างๆต่อไปนี้ มีประโยชน์และช่วยทำให้นักเรียนของท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น (N=115)				
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
กิจกรรมในชั้นเรียน					
- การทำแบบฝึกหัด	0.90	2.60	19.10	49.60	21.70
- การทำข้อสอบในชั้นเรียน	2.60	6.10	33.90	43.50	10.40
- การใช้สถานการณ์จำลอง	1.70	7.80	33.00	39.10	14.80
- การใช้บทบาทสมมติ	1.70	6.10	30.40	39.10	19.10
- การเล่นเกมปริศนาคำทาย	4.30	12.20	32.20	33.90	12.20
กิจกรรมนอกชั้นเรียน					
- กิจกรรมเข้าค่ายอบรม	30.40	20.00	20.00	17.40	5.20
- การอ่านตำราเรียน	4.30	17.40	39.10	29.60	5.20
- การอ่านหนังสือพิมพ์วารสารต่างประเทศ	19.10	23.50	30.40	16.50	2.60
- การฟังเพลง	5.20	25.20	37.40	20.00	7.00
- การดูภาพยนตร์	13.00	33.90	27.80	17.40	4.30
- การฟังรายการวิทยุ	20.90	30.40	28.70	13.90	1.70
- การดูรายการโทรทัศน์	15.70	22.60	32.20	18.30	7.00
- การใช้คอมพิวเตอร์/Internet	26.10	18.30	27.00	17.40	7.00
- การสนทนากับชาวต่างประเทศ	26.10	24.30	14.80	12.20	14.80
- อื่นๆ	0.90	1.70	2.60	4.30	0.0